

SPRAWOZDANIE

ZA **2018** ROK

Warszawa, 24 maja 2019 r.

Zgodnie z art. 90 ust. 5 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089 z późn. zm.), Komisja Nadzoru Audytowego publikuje na stronie internetowej, do dnia 31 maja następnego roku, sprawozdanie za rok poprzedni.

Misja i wizja Komisji Nadzoru Audytowego

Misja

Opierając się na profesjonalnej wiedzy i doświadczeniu, sprawdzonej metodologii i międzynarodowych standardach, Komisja Nadzoru Audytowego sprawuje niezależny nadzór nad biegłymi rewidentami, firmami audytorskimi i samorządem zawodowym biegłych rewidentów.

Komisja Nadzoru Audytowego dba o prawidłowe przeprowadzanie przez biegłych rewidentów badań sprawozdań finansowych, w szczególności kluczowych jednostek gospodarczych.

Wizja

Komisja Nadzoru Audytowego koncentruje swoje działania na budowie zaufania do informacji finansowej.

Działając w interesie publicznym Komisja Nadzoru Audytowego dąży do zapewnienia najwyższej jakości i rzetelności badań sprawozdań finansowych.

W ten sposób Komisja Nadzoru Audytowego przyczynia się do ochrony interesów inwestorów, prawidłowości działalności kluczowych jednostek gospodarczych oraz bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.

Spis treści

Wprowadzenie	5
1 . Opis systemu nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami, firmami audytorskimi i jednostkami zainteresowania publicznego.....	10
2 . Systemowe działania Komisji Nadzoru Audytowego i Polskiej Izby Biegłych Rewidentów dotyczące biegłych rewidentów i firm audytorskich.....	17
3 . Działania w zakresie współpracy Komisji Nadzoru Audytowego i Komisji Nadzoru Finansowego	24
4 . Nadzór publiczny nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi w zakresie badań sprawozdań finansowych jednostek zainteresowania publicznego.....	25
5 . Nadzór publiczny nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi w zakresie czynności rewizji finansowej innych niż badania sprawozdań finansowych jednostek zainteresowania publicznego.....	38
6 . Inne działania nadzorcze Komisji Nadzoru Audytowego i Polskiej Izby Biegłych Rewidentów	44
7 . Informacje o ważnych wydarzeniach, inicjatywach i trendach w zakresie audytu i nadzoru publicznego nad audytem	51
8 . Załączniki	63

Wprowadzenie

Rok 2018 był pierwszym pełnym rokiem operacyjnej działalności Komisji Nadzoru Audytowego (KNA) po zmianach jakie nastąpiły w 2017 roku w zakresie polskiego systemu nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi. Za kluczowe obszary działań KNA w 2018 roku należy w szczególności uznać:

- prowadzenie kontroli w firmach audytorskich badających sprawozdania jednostek zainteresowania publicznego (JZP);
- prowadzenie postępowań administracyjnych, w tym postępowań wynikających z kontroli, oraz postępowań dyscyplinarnych wobec biegłych rewidentów;
- prowadzenie działań nadzorczych wobec Polskiej Izby Biegłych Rewidentów (PIBR) oraz jej organów;
- współpraca z firmami audytorskimi w związku z ich obowiązkami sprawozdawczymi wobec KNA;
- współpraca z innymi organami krajowymi oraz zagranicznymi organami nadzoru audytowego.

W 2018 roku 74 firmy audytorskie, spośród 1515 zarejestrowanych w Polsce, przeprowadziły badania ustawowe JZP, które podlegały bezpośredniemu nadzorowi KNA. Kluczowym obszarem działania KNA w 2018 roku była kontynuacja rozpoczętych w poprzednim roku czynności w zakresie kontroli w firmach audytorskich. Podjęte zostały działania w zakresie przygotowania i realizacji kontroli przeprowadzanych bezpośrednio przez KNA:

- przyjęto plan kontroli firm audytorskich przeprowadzających badania ustawowe sprawozdań finansowych JZP za 2018/2019 r. (roczny plan kontroli obejmuje okres od 1 lipca danego roku do 30 czerwca roku następnego);
- zaktualizowano Procedury Kontroli Komisji Nadzoru Audytowego;
- w ramach współpracy z firmami audytorskimi zostały wydane dwa komunikaty dotyczące udostępniania i przekazywania informacji na potrzeby zaplanowania oraz przeprowadzenia kontroli w firmach audytorskich;
- rozbudowywano zespół kontrolerów oraz innych specjalistów w Biurze KNA umiejscowionym w Ministerstwie Finansów.

W ramach swojej właściwości KNA prowadziła postępowania administracyjne w pierwszej instancji w stosunku do firm audytorskich badających JZP oraz postępowania w drugiej instancji w zakresie odwołań od uchwał Krajowej Rady Biegłych

Rewidentów (KRBR) oraz z wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy. Ponadto KNA prowadziła postępowania dyscyplinarne w sprawach przewinień dyscyplinarnych popełnionych przez biegłych rewidentów w związku z badaniem JZP.

KNA monitorowała działania KRBR, organu PIBR, w zakresie zarówno przyjmowania kluczowych regulacji jak i prowadzenia postępowań. Nadzór obejmował m.in. standardy wykonywania zawodu biegłego rewidenta, postępowanie kwalifikacyjne dla kandydatów na biegłych rewidentów, postępowania w sprawie wpisów i skreśleń biegłych rewidentów i firm audytorskich oraz doskonalenie zawodowe biegłych rewidentów.

Pomimo stałego monitorowania i kilkakrotnego wezwania KRBR przez KNA do przyspieszenia prac nad wprowadzeniem krajowych standardów wykonywania zawodu w brzmieniu aktualnie obowiązujących standardów międzynarodowych, samorządowi do końca 2018 r. nie udało się ich przyjąć. Jednocześnie KNA w ramach procesu przyjmowania standardów zgłaszała swoje uwagi w zakresie kompletności i poprawności językowej standardów oraz spójnego i konsekwentnego podejścia do konstrukcji uchwał wprowadzających standardy oraz kolejności ich przyjmowania.

W ramach ułatwienia i usystematyzowania realizacji przez firmy audytorskie ich obowiązków sprawozdawczych, KNA opublikowała formularze dotyczące sprawozdań rocznych, sprawozdań z przejrzystości, informacji z badania JZP, wnoszenia w 2018 r. opłat z tytułu nadzoru do budżetu państwa. Ponadto KNA prowadziła komunikację z firmami audytorskimi poprzez publikację na swojej stronie internetowej komunikatów oraz korespondencję elektroniczną.

W 2018 r. KNA po raz kolejny zorganizowała konferencję skierowaną do szerokiego grona interesariuszy, która dotyczyła sprawozdawczości finansowej firm oraz jej znaczenia dla bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.

W ramach wykonywania zadań z zakresu nadzoru publicznego KNA współpracowała z Komisją Nadzoru Finansowego (KNF), w szczególności w zakresie identyfikacji przez Urząd KNF JZP na potrzeby realizacji zadań nadzorczych oraz w zakresie wymiany informacji. W celu zwiększania efektywności współpracy zostały podjęte działania zmierzające do zawarcia porozumienia między obydwoma organami.

KNA prowadziła współpracę międzynarodową na poziomie globalnym jako członek Międzynarodowego Forum Niezależnych Regulatorów Audytu, na poziomie europejskim jako członek Komitetu Europejskich Organów Nadzoru Audytowego oraz w formie relacji dwustronnych z organami nadzoru publicznego z innych krajów.

Rok 2020 może przynieść kolejną zmianę w całym systemie nadzoru publicznego. W dniu 31 października 2018 r. do uzgodnień międzyresortowych został przekazany projekt ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym. Jego głównym założeniem jest wzmocnienie nadzoru publicznego nad działalnością biegłych rewidentów i firm audytorskich w Polsce.

Wykaz skrótów

SKRÓT	ROZWIĘCIE
AQI	<i>Audit Quality Indicators</i> Wskaźniki jakości audytu
CEAOB	<i>Committee of European Auditing Oversight Bodies</i> Komitet Europejskich Organów Nadzoru Audytowego
ESMA	<i>European Securities and Markets Authority</i> Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych
GPW	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.
IAASB	<i>International Auditing and Assurance Standards Board</i> Rada Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług Atestacyjnych
IFAC	<i>International Federation of Accountants</i> Międzynarodowa Federacja Księgowych
IFIAR	<i>International Forum of Independent Audit Regulators</i> Międzynarodowe Forum Niezależnych Regulatorów Audytu
JZP	Jednostki zainteresowania publicznego
KE	Komisja Europejska
KKN	Krajowa Komisja Nadzoru
KKR	Krajowa Komisja Rewizyjna
KNA	Komisja Nadzoru Audytowego
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
Komisja Egzaminacyjna	Komisja Egzaminacyjna dla kandydatów na biegłych rewidentów
KRBR	Krajowa Rada Biegłych Rewidentów
KRD	Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny
KSD	Krajowy Sąd Dyscyplinarny

MF	Ministerstwo Finansów
KSKJ 1	Krajowy Standard Kontroli Jakości 1
KSB	Krajowe Standardy Badania
ODZ	Obligatoryjne doskonalenie zawodowe
PCAOB	<i>Public Company Accounting Oversight Board</i> Rada Nadzoru Księgowości Spółek Publicznych
PIBR	Polska Izba Biegłych Rewidentów
<i>Rozporządzenie UE nr 537/2014</i>	<i>Rozporządzenie UE nr 537/2014 ws. szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylające decyzję Komisji 2005/909/WE</i>
SKOK	Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe
SWKJ	System wewnętrznej kontroli jakości
UE	Unia Europejska
<i>Ustawa o biegłych rewidentach</i>	<i>Ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089 z późn. zm.)</i>
<i>Poprzednia ustawa o biegłych rewidentach</i>	<i>Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1000 z późn. zm.)</i>
<i>Ustawa o rachunkowości</i>	<i>Ustawa o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 351)</i>

1. Opis systemu nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami, firmami audytorskimi i jednostkami zainteresowania publicznego

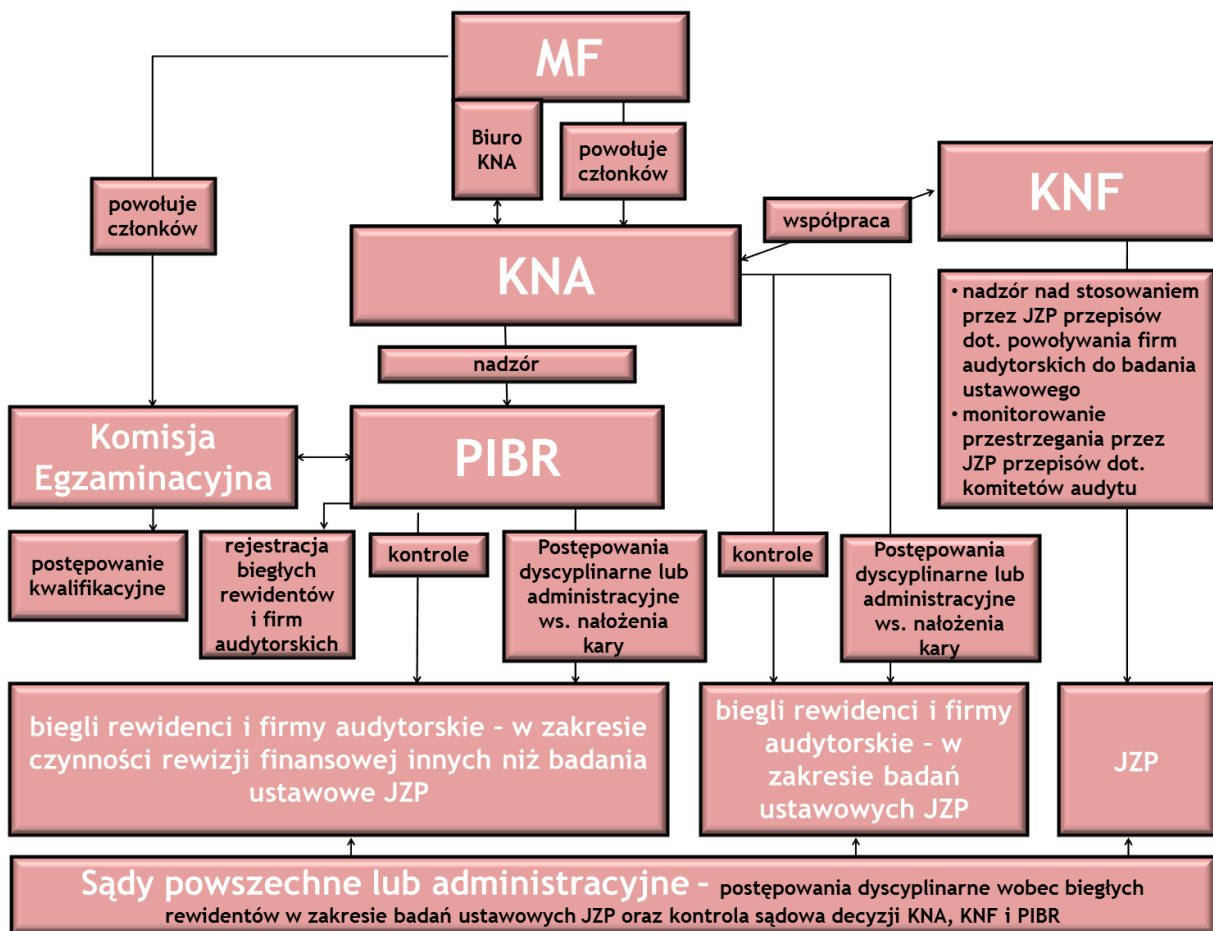
W 2017 roku w wyniku wdrożenia w Polsce reformy przeprowadzonej w całej Unii Europejskiej nastąpiła zmiana systemowa w zakresie nadzoru publicznego. Rok 2018 był pierwszym pełnym okresem stosowania nowych regulacji. W wyniku zmian Komisja Nadzoru Audytowego objęła kontrolami firmy audytorskie w zakresie badań ustawowych jednostek zainteresowania publicznego. Natomiast samorząd zawodowy biegłych rewidentów realizuje zadania w pozostałym zakresie, to jest w odniesieniu do czynności rewizji finansowej innych niż badania ustawowe sprawozdań finansowych JZP.

Zmiany miały na celu wzrost niezależności nadzoru od środowiska biegłych rewidentów i firm audytorskich, a tym samym miały przyczynić się do wzrostu jakości badań sprawozdań finansowych. KNA w ramach systemu zapewniania jakości prowadzi działania prewencyjne, które mają zapobiec wystąpieniu nieprawidłowości oraz działania interwencyjne w przypadku zaistnienia nieprawidłowości.

Po wprowadzonych w 2017 roku zmianach, organy PIBR pozostały ważnym elementem systemu nadzoru w związku z zadaniami dotyczącymi kontroli i postępowań wobec biegłych rewidentów i firm audytorskich w zakresie czynności rewizji finansowej innych niż badania ustawowe sprawozdań finansowych JZP. Samorząd zawodowy kontynuuje również zadania związane z przyjmowaniem systemowych regulacji dla biegłych rewidentów, w szczególności krajowych standardów wykonywania zawodu.

Kolejny element systemu nadzoru publicznego stanowi KNF, której zadaniem jest nadzór nad stosowaniem przez JZP przepisów dotyczących komitetów audytu oraz wyboru firm audytorskich do badania ustawowego.

Obecny system nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami, firmami audytorskimi i JZP¹ przedstawia poniższy schemat.

¹ Zgodnie z obecną definicją zawartą w art. 2 pkt 9 *ustawy o biegłych rewidentach* JZP są:

- emitenci papierów wartościowych dopuszczeni do obrotu na rynku regulowanym państwa UE, mający siedzibę w Polsce,
- banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych i oddziały banków zagranicznych,
- zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji oraz główne oddziały i oddziały zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji,
- instytucje pieniądza elektronicznego i krajowe instytucje płatnicze spełniające kryteria dużej jednostki,
- otwarte fundusze emerytalne, dobrowolne fundusze emerytalne oraz powszechne towarzystwa emerytalne,
- fundusze inwestycyjne otwarte, specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte oraz publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte,
- towarzystwa funduszy inwestycyjnych, które na koniec danego roku obrotowego oraz na koniec roku obrotowego poprzedzającego dany rok obrotowy, zarządzały aktywami o wartości nie mniejszej niż 10 mld zł oraz które zarządzały funduszami posiadającymi łącznie nie mniej niż 30 tys. rejestrów otwartych dla uczestników,
- podmioty prowadzące działalność maklerską, które na koniec danego roku obrotowego oraz na koniec roku obrotowego poprzedzającego dany rok obrotowy posiadały na rachunkach klientów aktywa o wartości nie mniejszej niż 10 mld zł lub zarządzały aktywami o wartości nie mniejszej niż 10 mld zł i jednocześnie posiadały minimum 10 tys. klientów,
- spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe spełniające kryteria dużej jednostki.

1.1. Opis zadań Komisji Nadzoru Audytowego

Komisja Nadzoru Audytowego² jest organem nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami, firmami audytorskimi i PIBR. KNA została utworzona w 2009 r.

KNA działa na podstawie *ustawy o biegłych rewidentach* oraz jest organem właściwym w zakresie realizacji zadań określonych w *rozporządzeniu UE nr 537/2014*, w zakresie niezastrzeżonym dla innych organów.

W skład KNA wchodzi 9 członków powołanych przez Ministra Finansów na 4-letnią kadencję. Na dzień 31 grudnia 2018 r. skład III kadencji KNA był następujący:

- Przewodniczący - Piotr Nowak, Podsekretarz Stanu w MF;
- Zastępca Przewodniczącego - Ilona Pieczyńska-Czerny, przedstawiciel KNF;

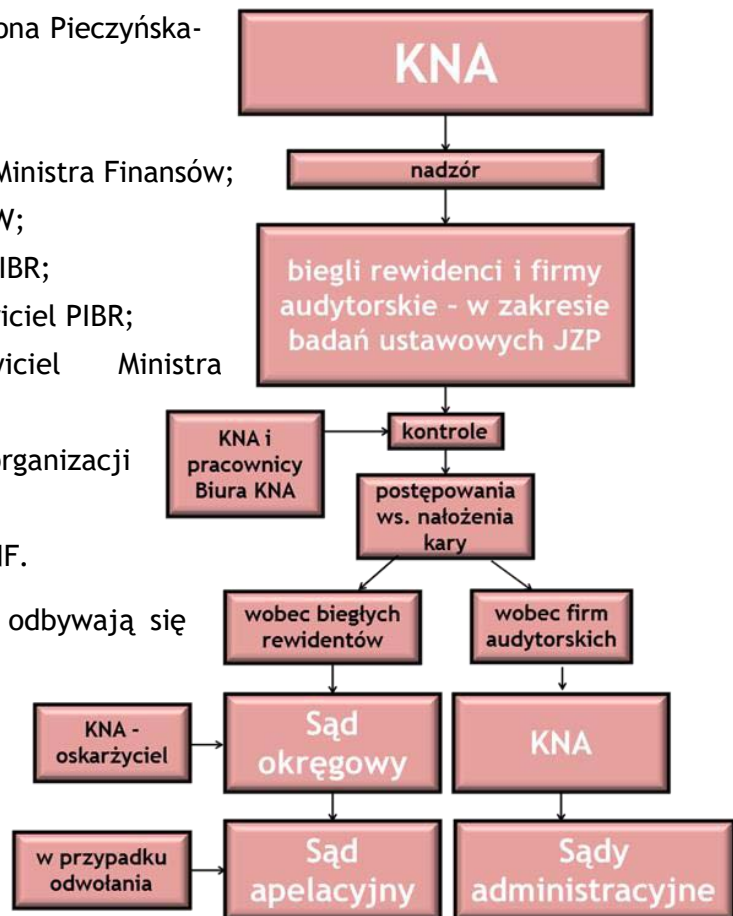
oraz Członkowie:

- Joanna Dadacz, przedstawiciel Ministra Finansów;
- Jacek Fotek, przedstawiciel GPW;
- Jacek Gdański, przedstawiciel PIBR;
- Radosław Ignatowski, przedstawiciel PIBR;
- Tomasz Janik, przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości;
- Piotr Kamiński, przedstawiciel organizacji pracodawców;
- Paweł Rudolf, przedstawiciel KNF.

KNA działa na posiedzeniach, które odbywają się co najmniej raz w miesiącu.

Obsługę merytoryczną, w tym w zakresie przeprowadzania kontroli, oraz administracyjno-biurową KNA zapewnia MF (w szczególności wyznaczone komórki organizacyjne

Departamentu Rachunkowości i Rewizji Finansowej MF stanowiące Biuro KNA).

² Więcej o KNA na stronie internetowej: www.kna.gov.pl.

Do zadań KNA należy w szczególności (art. 90 ust. 1 *ustawy o biegłych rewidentach*):

- **sprawowanie nadzoru nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi:**
  - przeprowadzanie kontroli w firmach audytorskich w zakresie dotyczącym badań ustawowych sprawozdań finansowych JZP (planowych, doraźnych i tematycznych),
  - prowadzenie wobec biegłych rewidentów postępowań wyjaśniających, dochodzeń dyscyplinarnych oraz występowanie jako oskarżyciel przed sądami w sprawach przewinień dyscyplinarnych popełnionych w związku z badaniem ustawowym JZP,
  - prowadzenie wobec firm audytorskich postępowań administracyjnych w sprawie nałożenia kary w przypadku nieprawidłowości, w szczególności wykrytych podczas kontroli;
- **sprawowanie nadzoru nad PIBR:**
  - zatwierdzanie uchwał organów PIBR w przypadkach określonych w ustawie,
  - zaskarżanie do sądu administracyjnego uchwał organów PIBR w przypadkach określonych w ustawie,
  - rozpatrywanie odwołań od uchwał organów PIBR, do których mają zastosowanie przepisy *ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 z późn. zm.)*,
  - zatwierdzanie sporządzanych przez KKN rocznych planów kontroli firm audytorskich w zakresie dotyczącym czynności rewizji finansowej innych niż badania ustawowe JZP,
  - uczestniczenie w kontrolach KKN (planowych i doraźnych);
- **prowadzenie współpracy międzynarodowej**, w szczególności z Komisją Europejską oraz organami nadzoru z innych państw UE oraz państw trzecich, a także poprzez koordynację na poziomie UE działań w ramach CEAOB;
- **monitorowanie rynku** w zakresie usług świadczonych przez biegłych rewidentów i firmy audytorskie.

Do zadań KNA należy także nadzór nad:

- **działalnością firm audytorskich zatwierdzonych w innym niż Polska państwie UE** wpisanych na listę prowadzoną przez PIBR (art. 203 ust. 1 *ustawy o biegłych rewidentach*). Na dzień 31 grudnia 2018 r. brak było takich przypadków;
- **działalnością jednostek audytorskich pochodzących z państwa trzeciego** wpisanych na listę prowadzoną przez KNA (art. 207 ust. 1 *ustawy o biegłych rewidentach*). Na dzień 31 grudnia 2018 r. jedna jednostka audytorska z Kanady podlegała nadzorowi KNA.

1.2. Opis zadań Komisji Nadzoru Finansowego

Komisja Nadzoru Finansowego³ jest organem nadzoru publicznego nad rynkiem finansowym w Polsce. KNF została utworzona w 2006 r. Na dzień 31 grudnia 2018 r. w skład KNF wchodziło 12 członków.

KNF działa na podstawie *ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 298 z późn. zm.)*.

W zakresie zadań wyznaczonych KNF na mocy *ustawy o biegłych rewidentach* (art. 89 ust. 1) należy w szczególności wskazać na:

- sprawowanie nadzoru publicznego nad stosowaniem przez JZP przepisów tytułu III rozporządzenia UE nr 537/2014 dotyczącego wyboru firm audytorskich do badania ustawowego;
- monitorowanie przestrzegania przepisów dotyczących powołania, składu i funkcjonowania komitetu audytu albo rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego, w przypadku powierzenia im funkcji komitetu audytu.

1.3. Opis zadań Polskiej Izby Biegłych Rewidentów

Polska Izba Biegłych Rewidentów (do 20 czerwca 2017 r. Krajowa Izba Biegłych Rewidentów)⁴ jest samorządem zawodowym zrzeszającym wszystkich biegłych rewidentów w Polsce. PIBR została utworzona w 1992 r.

PIBR działa na podstawie *ustawy o biegłych rewidentach*.

Organami PIBR są:

- Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów;
- Krajowa Rada Biegłych Rewidentów;
- Krajowa Komisja Nadzoru;
- Krajowa Komisja Rewizyjna;
- Krajowy Sąd Dyscyplinarny;
- Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny.

---

³ Więcej o KNF na stronie www.knf.gov.pl.

⁴ Więcej o PIBR na stronie internetowej: www.pibr.org.pl.

Do zadań PIBR należy w szczególności (art. 25 ustawy o biegłych rewidentach):

- **reprezentowanie członków** oraz ochrona ich interesów zawodowych;
- **ustanawianie krajowych standardów** wykonywania zawodu oraz zasad etyki zawodowej;
- **sprawowanie nadzoru nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi:**

- przeprowadzanie kontroli w firmach audytorskich w zakresie czynności rewizji finansowej innych niż badania ustawowe JZP,
- prowadzenie postępowań dyscyplinarnych przeciwko biegłym rewidentom w zakresie

czynności rewizji finansowej innych niż badania ustawowe JZP,

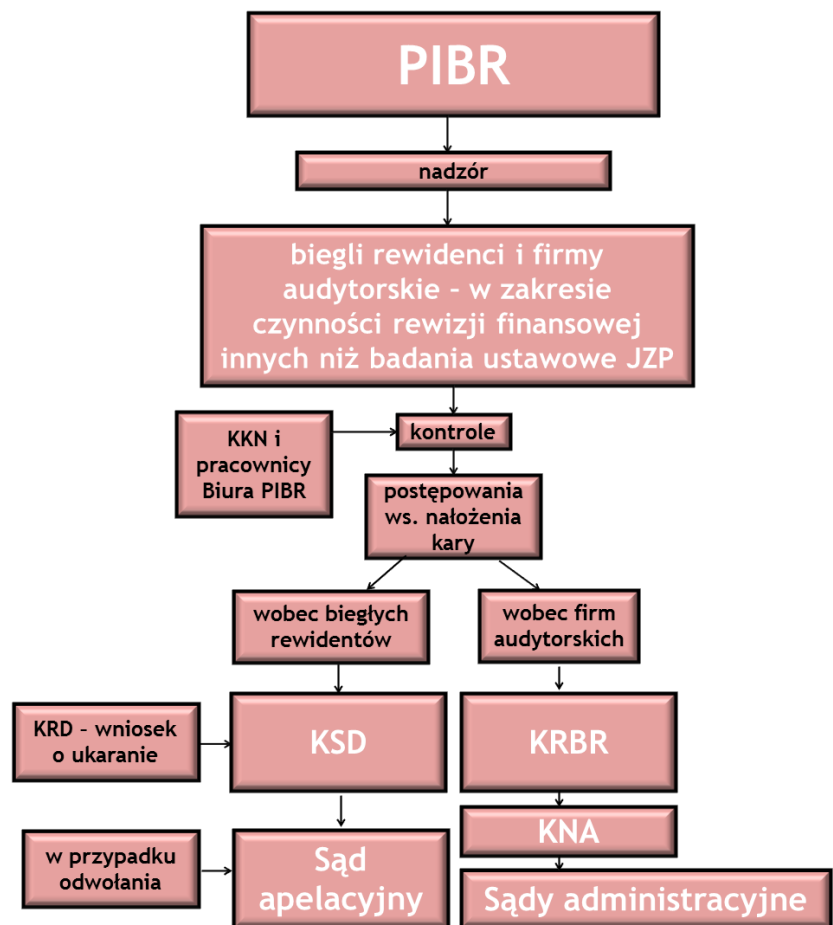
- prowadzenie postępowań administracyjnych wobec firm audytorskich w sprawie nałożenia kary w przypadku nieprawidłowości, w szczególności wykrytych podczas kontroli;

- **współdziałanie w kształtowaniu zasad rachunkowości i rewizji finansowej.**

Zadania w zakresie ustanawiania standardów wykonywania zawodu i zasad etyki zawodowej oraz w zakresie sprawowania nadzoru nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi powierzone są PIBR do realizacji w ramach nadzoru publicznego.

Istotne znaczenie w systemie nadzoru publicznego odgrywa również Komisja Egzaminacyjna dla kandydatów na biegłych rewidentów, powoływana przez Ministra Finansów. W jej skład wchodzi 19 osób. Do zadań Komisji Egzaminacyjnej należy w szczególności (art. 12 ustawy o biegłych rewidentach):

- ustalanie pytań testowych i zadań sytuacyjnych oraz przygotowywanie zestawów egzaminacyjnych na poszczególne egzaminy, w tym egzamin dyplomowy;
- przeprowadzanie egzaminów dla kandydatów na biegłych rewidentów, w tym

egzaminu dyplomowego;

- stwierdzenie zaliczenia egzaminów z wiedzy;
- spełnienia warunków dotyczących praktyki w zakresie rachunkowości, aplikacji w firmie audytorskiej, doświadczenia zawodowego;
- rozpatrywanie odwołań od wyników egzaminów.

2. Systemowe działania Komisji Nadzoru Audytowego i Polskiej Izby Biegłych Rewidentów dotyczące biegłych rewidentów i firm audytorskich

2.1. Działania w zakresie kontroli w firmach audytorskich

2018 rok był drugim rokiem sprawowania przez KNA bezpośredniego nadzoru publicznego nad firmami audytorskimi i biegłymi rewidentami przeprowadzającymi badania ustawowe sprawozdań finansowych JZP. W omawianym okresie KNA podjęła następujące działania związane z realizacją ustawowych zadań:

- przyjęła następujące uchwały, dotyczące kontroli firm audytorskich podlegających nadzorowi KNA:
  - uchwałę z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie planu kontroli KNA 2018/2019,
  - uchwałę z dnia 12 lipca 2018 r. zmieniającą uchwałę w sprawie procedur kontroli KNA,
  - uchwałę z dnia 30 października 2018 r. zmieniającą uchwałę w sprawie procedur uczestniczenia w kontrolach Krajowej Komisji Nadzoru.
- w ramach sprawowanego nadzoru nad zadaniami realizowanymi przez samorząd zawodowy w zakresie przeprowadzania kontroli w firmach audytorskich:
  - a) zatwierdziła następujące uchwały KKN:
    - uchwałę nr 63/52/2017 z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie procedury wyznaczenia kontrolerów KKN do przeprowadzania kontroli w firmach audytorskich,
    - uchwałę nr 64/57/2018 z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie wzoru protokołu kontroli przeprowadzanych przez kontrolerów KKN,
    - uchwałę nr 66/58a/2018 z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie przyjęcia planu kontroli na rok 2018,
    - uchwałę nr 67/59/2018 z dnia 9 maja 2018 r. w sprawie określenia procedur przeprowadzania kontroli przez kontrolerów KKN;
  - b) rozpatrzyła następujące akty systemowe KKN:
    - uchwałę nr 62/52/2017 z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie Regulaminu działania KKN,

- uchwałę nr 65/58/2018 z dnia 11 kwietnia 2018 r. zmieniającą uchwałę w sprawie Regulaminu działania KKN,
- uchwałę nr 68/64a/2018 z dnia 10 września 2018 r. w sprawie procedur weryfikacji realizacji zaleceń,
- postanowienie nr 223/59/2018 KKN z dnia 9 maja 2018 r. w sprawie określenia ilości dokumentacji badania do kontroli (badania ustawowego jednostki innej niż jednostki zainteresowania publicznego),
- postanowienie nr 224/59/2018 z dnia 9 maja 2018 r. w sprawie przyjęcia wzoru raportu z kontroli;
- KNA, w związku z realizacją planu kontroli, wydała dwa komunikaty dotyczące:
  - a) przekazywania przez firmy audytorskie informacji niezbędnych do zaplanowania i przeprowadzenia kontroli,
  - b) przygotowania oraz udostępniania informacji i dokumentów na potrzeby kontroli prowadzonych w firmach audytorskich.

2.2. Działania w zakresie standardów wykonywania zawodu, standardów kontroli jakości i zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów

---

W 2018 r. KNA podjęła następujące działania związane z realizacją ustawowych zadań:

- monitorowała działania KRBR w zakresie dostosowania uchwał do przepisów ustawy, mając na uwadze upływający w dniu 21 marca 2018 r. dziewięćmiesięczny termin obowiązywania dotychczasowych uchwał KRBR w zakresie krajowych standardów rewizji finansowej, zasad wewnętrznej kontroli jakości i zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów;
- monitorowała działania KRBR w zakresie dostosowania krajowych standardów do aktualnie obowiązujących standardów wydanych przez IAASB; uchwałą z dnia 23 marca 2018 r. KNA wezwała KRBR do podjęcia uchwały w sprawie krajowych standardów wykonywania zawodu i wyznaczyła termin jej podjęcia do dnia 30 czerwca 2018 r. Z uwagi na brak podjęcia przez KRBR w/w uchwały w wyznaczonym terminie, KNA decyzją z dnia 28 września 2018 r. nałożyła na PIBR karę pieniężną w wysokości 10.000 złotych i podjętą tego samego dnia uchwałą wyznaczyła nowy termin podjęcia uchwały przez PIBR w sprawie krajowych standardów do dnia 9 listopada 2018 r. Termin ten został przez KRBR dotrzymany.

Ze względu na terminy przekazania przez KRBR kolejnych uchwał dotyczących standardów, nie był możliwy do realizacji cel KNA jakim było ich zatwierdzenie w 2018 r.;

- zatwierdziła następujące uchwały KRBR:
  - uchwałę z dnia 19 lutego 2018 r. w sprawie krajowych standardów badania (700(Z), 701, 705(Z), 706(Z), 720(Z), 260(Z), 570(Z)),
  - uchwałę z dnia 3 marca 2018 r. w sprawie krajowych standardów kontroli jakości,
  - uchwałę z dnia 5 marca 2018 r. w sprawie krajowych standardów wykonywania zawodu,
  - uchwałę z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów;
- przedstawiła zastrzeżenia do następujących uchwał KRBR:
  - uchwały z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie krajowych standardów badania (800(Z), 805(Z), 810(Z)).

W 2018 r. KNA kilkakrotnie wzywała KRBR do przyspieszenia prac nad wprowadzaniem standardów. Jednocześnie KNA dokonywała weryfikacji zgłoszonych przez KRBR uchwał pod kątem konstrukcji uchwał oraz jakości tłumaczenia przyjętych standardów i zgłaszała do nich zastrzeżenia. Dotyczyły one spójnego i konsekwentnego podejścia do konstrukcji uchwał i kolejności ich przyjmowania oraz jakości tłumaczenia standardów w zakresie kompletności i poprawności językowej. W związku z zaistniałymi trudnościami w przyjmowaniu uchwał proces ich wprowadzania nie zakończył się w 2018 roku.

2.3. Działania w zakresie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów

---

W 2018 r. KNA podjęła następujące działania związane z realizacją ustawowych zadań z zakresu obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów:

- zatwierdziła następujące uchwały KRBR:
  - uchwałę z dnia 8 stycznia 2018 r. w sprawie zakresu tematycznego obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w 2019 r.,
  - uchwałę z dnia 10 kwietnia 2018 r. w sprawie zmiany zakresu tematycznego

- obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w 2018 r.,
- uchwałę z dnia 10 kwietnia 2018 r. w sprawie okresu rozliczeniowego i minimalnej liczby godzin obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegłych rewidentów,
- uchwałę z dnia 8 maja 2018 r. w sprawie zmiany zakresu tematycznego obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w 2019 r.;
- przedstawiła zastrzeżenia do następujących uchwał KRBR:
  - uchwały z dnia 14 lutego 2018 r. w sprawie zmiany zakresu tematycznego obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w 2018 r.,
  - uchwały z dnia 14 lutego 2018 r. w sprawie zmiany zakresu tematycznego obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w 2019 r.,
  - uchwały z dnia 8 maja 2018 r. w sprawie zmiany zakresu tematycznego obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w 2018 r.;
- wystąpiła z pismem do KRBR w sprawie podjęcia uchwały w sprawie wytycznych organizacyjno-metodycznych do obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów w 2018 r.

2.4. Działania w zakresie postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów

---

W 2018 r. KNA zatwierdziła następujące uchwały KRBR, podjęte w porozumieniu z Komisją Egzaminacyjną, dotyczące postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów i/lub funkcjonowania Komisji Egzaminacyjnej:

- uchwałę z dnia 14 lutego 2018 r. w sprawie regulaminu Komisji Egzaminacyjnej;
- uchwałę z dnia 14 lutego 2018 r. w sprawie trybu powoływania egzaminatorów oraz wysokości przysługującego im wynagrodzenia;
- uchwałę z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie ramowego harmonogramu przeprowadzania egzaminów dla kandydatów na biegłych rewidentów;
- uchwałę z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie terminów przeprowadzania egzaminów z wiedzy dla kandydatów na biegłych rewidentów;
- uchwałę z dnia 10 kwietnia 2018 r. w sprawie trybu i terminu składania zgłoszeń o przystąpieniu do postępowania kwalifikacyjnego na biegłych rewidentów;
- uchwałę z dnia 10 kwietnia 2018 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia przysługującego członkom Komisji Egzaminacyjnej;

- uchwałę z dnia 10 kwietnia 2018 r. w sprawie programu praktyki i aplikacji dla kandydatów na biegłych rewidentów;
- uchwałę z dnia 10 kwietnia 2018 r. w sprawie sposobu dokumentowania praktyki i aplikacji oraz spełnienia wymogu posiadania doświadczenia zawodowego przez kandydatów na biegłych rewidentów;
- uchwałę z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wykazu zagadnień istotnych dla badania sprawozdania finansowego, które składają się na egzamin z prawa gospodarczego obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- uchwałę z dnia 20 listopada 2018 r. w sprawie trybu i terminu składania zgłoszeń o przystąpieniu do postępowania kwalifikacyjnego na biegłych rewidentów.

Ponadto KNA przedstawiła zastrzeżenia do następujących uchwał KRBR:

- uchwały z dnia 14 lutego 2018 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia przysługującego członkom Komisji Egzaminacyjnej;
- uchwały z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie wykazu zagadnień istotnych dla badania sprawozdania finansowego, które składają się na egzamin z prawa gospodarczego obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej.

2.5. Działania w zakresie wskaźników jakości audytu

KNA realizując plan działania na 2018 r. w zakresie wdrożenia w Polsce wskaźników jakości badania (AQI - Audit Quality Indicators) dokonała przeglądu dobrych praktyk w zakresie stosowania przez firmy audytorskie AQI. Przegląd został przeprowadzony na podstawie analizy wybranych sprawozdań z przejrzystości 32 z 80 firm audytorskich znajdujących się na wykazie firm audytorskich przeprowadzających badania ustawowe w JZP w 2017 r. Analiza wskazuje, iż:

- 81,25% (tj. 26 jednostek) deklaruje prowadzenie ustawicznego procesu podnoszenia jakości bez przywołania jakichkolwiek AQI oprócz opisu stosowanego wewnętrznego systemu kontroli jakości,
- 18,75% (tj. 6 jednostek) powołuje się na stosowanie AQI - bez wskazywania sposobu ich wyliczenia i podania wartości osiągniętych.

Spośród 6 firm audytorskich, które w sprawozdaniach z przejrzystości informują interesariuszy o stosowaniu na wewnętrzne potrzeby analizy wskaźnikowej, 3 należą do grupy A (wskaźnik wynagrodzenia danej firmy audytorskiej z tytułu badań

ustawowych na rzecz JZP w stosunku do wynagrodzenia z tego tytułu uzyskanego przez wszystkie firmy audytorskie przekracza 15%), a 3 do grupy B (wskaźnik jest mniejszy od 15% i większy od 1%).

Powyższe może być efektem wielu czynników, m.in.:

- firmy audytorskie badające JZP nie wypracowały jeszcze praktyki informowania rynku o stosowanych przez siebie miernikach i wynikach monitorowania wewnętrznego systemu kontroli jakości badań,
- braku odpowiednich zasobów i narzędzi analitycznych (szczególnie wśród małych firm audytorskich),
- braku dobrych praktyk w zakresie stosowania mierników jakości.

KNA w ramach monitoringu rynku i planowych działań kontrolnych w dalszym ciągu będzie gromadzić dane na temat AQI w Polsce oraz śledzić trendy międzynarodowe w tym obszarze, aby zaproponować dobre praktyki w zakresie zawartości sprawozdań z przejrzystości.

2.6. Wykonywanie zadań sprawowania nadzoru publicznego nad działalnością PIBR

W 2018 r. KNA w ramach wykonywania zadań sprawowania nadzoru publicznego nad działalnością PIBR podejmowała w szczególności następujące działania o charakterze systemowym wobec organów PIBR:

- podjęła 4 uchwały wzywające organy PIBR do podjęcia uchwał w określonych sprawach należących do ich właściwości, wyznaczając jednocześnie termin nie krótszy niż 30 dni na ich podjęcie;
- decyzją z dnia 28 września 2018 r. nałożyła na PIBR karę pieniężną w wysokości 10 000 zł w związku z niepodjęciem przez KRBR uchwały w sprawie krajowych standardów wykonywania zawodu w brzmieniu obowiązujących międzynarodowych standardów wydanych przez IAASB działającą w ramach IFAC, w wyznaczonym do 30 czerwca 2018 r. przez KNA terminie;
- wzywała do poprawienia podjętej przez KRBR uchwały nr 2321/44/2018 w sprawie zakresu kontroli usług objętych krajowymi standardami wykonywania zawodu innych niż badania ustawowe;
- wystąpiła do KRBR o podjęcie działań mających na celu wyjaśnienie zauważonych

nieprawidłowości wobec firm audytorskich (dotyczących nieprzestrzegania wymogów dotyczących składu organów i obowiązku zgłaszania zmiany danych polegających wpisowi na listę). W wyniku czego, KRBR wszczęła postępowania administracyjne wobec określonych firm audytorskich;

- występowała do KRBR w sprawie uchwał o odmowie nałożenia kary, w których po przeprowadzeniu kontroli stwierdzano występowanie szeregu często powtarzających się nieprawidłowości;
- aktywnie monitorowała działania KRBR związane z ustaleniem wysokości stawki procentowej opłaty z tytułu nadzoru zarówno w 2018 r. jak i w 2019;
- wystąpiła do KKR o przeprowadzenie kontroli prawidłowości klasyfikacji oraz wysokości oszacowania kosztów kwalifikowanych do kosztów nadzoru publicznego przez KRBR - działania podjęte w kontekście prawidłowości oszacowania wysokości stawki procentowej opłaty z tytułu nadzoru;
- przekazywała KRBR zalecenia prowadzenia transparentnej i zrównoważonej polityki finansowej samorządu biegłych rewidentów pozwalającej na efektywną kontrolę dysponowania środkami pozyskanymi od środowiska audytorskiego (tj. wnoszonych składek od biegłych rewidentów jak i opłat z tytułu nadzoru wpłacanych przez firmy audytorskie) - działania podjęte w kontekście rozpatrzenia planu finansowego PIBR na rok 2019;
- zgłaszała uwagi w zakresie sposobu procedowania podejmowania przez KRBR uchwał opartych na planowanych kosztach i przychodach (uwagi dotyczyły zarówno harmonogramu podejmowania uchwał jak i zakresu merytorycznego przesyłanych informacji).

3. Działania w zakresie współpracy Komisji Nadzoru Audytowego i Komisji Nadzoru Finansowego

Realizacja zadań KNA oraz zadań KNF w zakresie nadzoru nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi przeprowadzającymi badania sprawozdań finansowych JZP oraz w zakresie nadzoru nad JZP wymaga ścisłej współpracy i koordynacji działań między KNA i KNF. W ramach wykonywania zadań z zakresu nadzoru publicznego KNA współpracowała z KNF, w szczególności w zakresie:

- znaczącego dla rynku przypadku, w związku z informacjami o możliwych nieprawidłowościach w przeprowadzeniu badania ustawowego JZP;
- sporządzenia przez Urząd KNF corocznego wykazu JZP na potrzeby realizacji zadań KNA;
- ustalenia zasad współpracy i wymiany informacji pomiędzy KNA i KNF w zakresie niezbędnym do realizacji obowiązków KNA względem CEAOB;
- planowanego zawarcia porozumienia między KNA i KNF;
- przygotowania do opracowania w 2019 r. sprawozdania z monitorowania rynku na podstawie art. 27 rozporządzenia UE nr 537/2014. KNF dotyczy część w zakresie monitorowania działalności komitetów audytu;
- bieżącej wymiany informacji o sprawach związanych z wykonywaniem przez biegłych rewidentów i firmy audytorskie czynności rewizji finansowej w jednostkach nadzorowanych przez KNF.

4. Nadzór publiczny nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi w zakresie badań sprawozdań finansowych jednostek zainteresowania publicznego

4.1. Działania w zakresie kontroli w firmach audytorskich

W 2018 r. KNA realizowała, rozpoczęty w 2017 r., proces przeprowadzania kontroli w firmach audytorskich przeprowadzających badania ustawowe sprawozdań finansowych JZP. Celem zaplanowania i przeprowadzenia kontroli, KNA kierowała do firm audytorskich objętych kontrolą planową, pisma na podstawie art. 111 ust. 3 *ustawy o biegłych rewidentach*, zawierające prośbę o przekazanie niezbędnych informacji stanowiących podstawę do zaplanowania i przeprowadzenia kontroli w zakresie określonym w art. 112 ust. 1 *ustawy o biegłych rewidentach*.

W celu zwiększenia transparentności i efektywności procesu kontroli przedmiotem działań KNA były również komunikaty zamieszczone na stronie internetowej, kierowane do firm audytorskich, informujące o sposobie przekazywania przez firmy audytorskie informacji niezbędnych do zaplanowania kontroli oraz przygotowania i udostępniania informacji i dokumentów na potrzeby kontroli prowadzonych przez KNA.

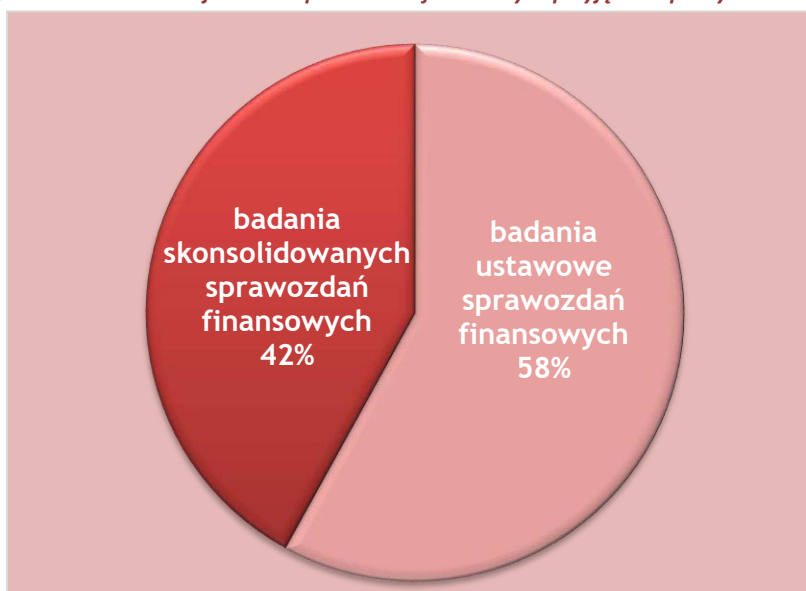
W ramach kontroli planowych przeprowadzonych przez KNA w 2018 r. 67% doboru próby firm audytorskich badających sprawozdania finansowe JZP wynikało z zastosowania metody opartej na cykliczności, tj. przeprowadzania kontroli w firmach audytorskich raz na 3 lata, zaś 33% doboru próby oparto na rozpoznaniu ryzyka związanego z działalnością firm audytorskich.

Wykres 1. Podstawa wyboru firm audytorskich do planu kontroli KNA.

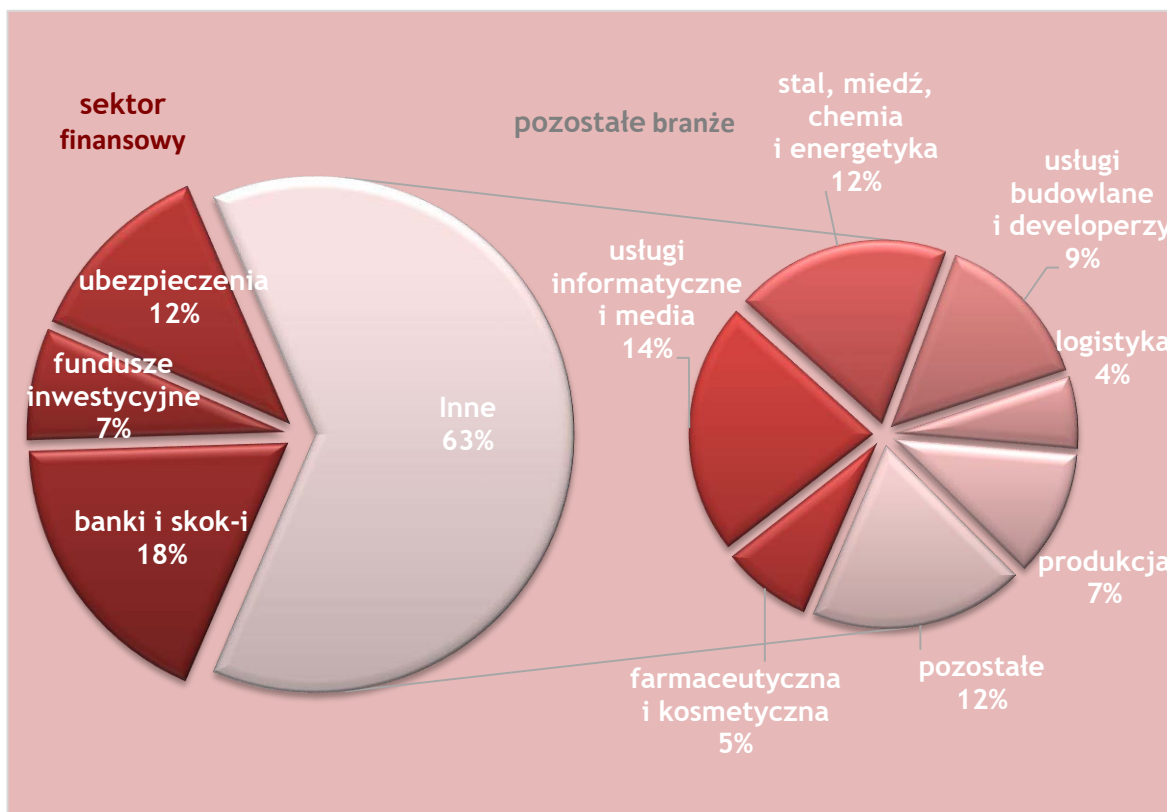
Dokumentacje badań sprawozdań finansowych JZP, przyjęte do próby kontroli planowych KNA, obejmowały 85 dokumentacji, w tym 49 (58%) dotyczyło ustawowych badań sprawozdań finansowych JZP i 36 (42%) dotyczyło badań skonsolidowanych sprawozdań finansowych.

Wykres 2. Dokumentacja badań sprawozdań finansowych przyjęta do próby kontroli planowych KNA.

Zestawienie zakresu skontrolowanych przez KNA dokumentacji badań sprawozdań finansowych JZP w podziale na branże pokazuje, że 37% to sektor finansowy i 63% to pozostałe branże.

Wykres 3. Kontrole KNA dokumentacji badań sprawozdań finansowych JZP w podziale na branże.

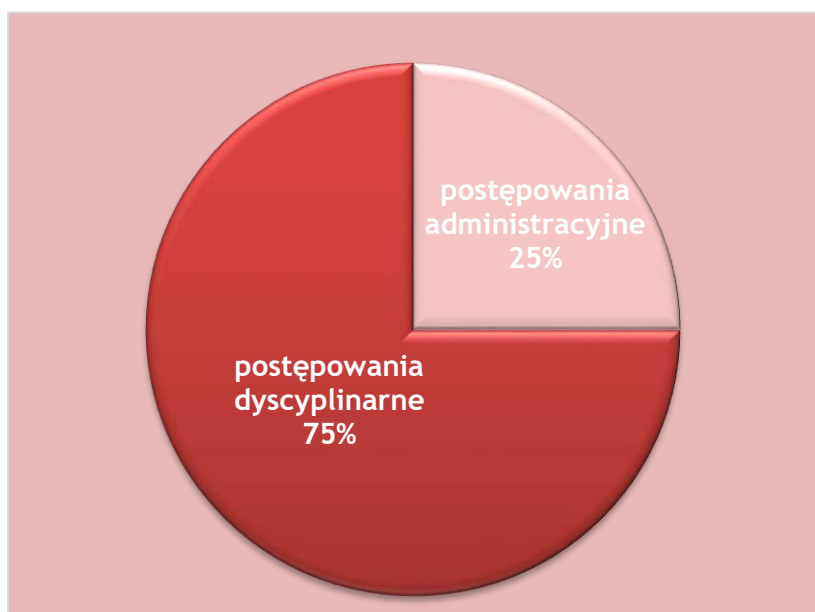

W ramach kontroli planowych przeprowadzonych przez KNA w 2018 r. 31% to kontrole bez nieprawidłowości. W pozostałych kontrolach stwierdzono nieprawidłowości i w stosunku do 46% skontrolowanych firm audytorskich podjęto działania pokontrolne polegające na skierowaniu zaleceń, natomiast wobec 23% pozostałych firm audytorskich podjęto działania pokontrolne polegające zarówno na skierowaniu zaleceń, ale również wszczęciu postępowań dyscyplinarnych i/lub postępowań administracyjnych. W tym ostatnim obszarze 25% stanowiły postępowania administracyjne, zaś 75% postępowania dyscyplinarne.

Wykres 4. Wyniki kontroli planowych KNA.

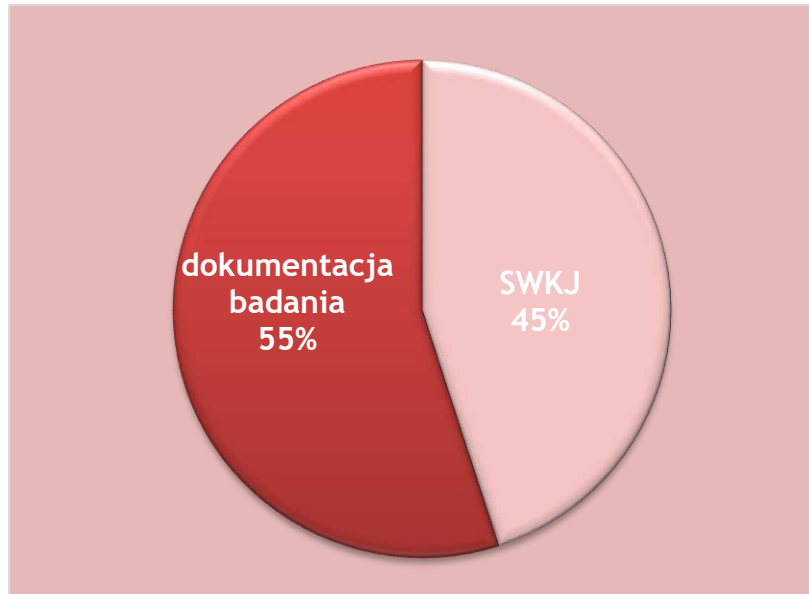

Wykres 5. Rodzaje wszczętych postępowań po stwierdzeniu nieprawidłowości podczas kontroli KNA.

Spośród stwierdzonych podczas kontroli KNA nieprawidłowości 45% to nieprawidłowości odnoszące się do systemu wewnętrznej kontroli jakości (SWKJ) na poziomie firmy audytorskiej, zaś 55% to nieprawidłowości w zakresie wybranej do kontroli dokumentacji badania sprawozdań finansowych.

Wykres 6. Zakres stwierdzonych nieprawidłowości w wyniku przeprowadzonych kontroli KNA w podziale na SWKJ oraz dokumentację badania.

Rodzaje nieprawidłowości w obszarze SWKJ

W wyniku przeprowadzonych kontroli planowych KNA w zakresie oceny SWKJ w firmach audytorskich badających sprawozdania finansowe JZP, stwierdzone przez KNA nieprawidłowości opierały się na następujących naruszeniach:

- braku formalnego potwierdzenia wypełnienia obowiązku wynikającego z art. 50 ust. 1 *ustawy o biegłych rewidentach*, to jest opracowania i wdrożenia przez firmę audytorską systemu wewnętrznej kontroli jakości, na podstawie art. 50 ust. 1 *ustawy o biegłych rewidentach*, czyli zgodnie z krajowymi standardami kontroli jakości, jak również politykami, procedurami oraz rozwiązaniami, a także mechanizmami, o których mowa w art. 64 ust. 1 *ustawy o biegłych rewidentach*, z którego jasno powinno wynikać, że opracowany i wdrożony system wewnętrznej kontroli jakości został przyjęty przez firmę audytorską do stosowania;
- braku przeprowadzenia przez firmę audytorską procedur monitorowania SWKJ, jak również braku przeprowadzenia inspekcji zakończonych zleceń, zgodnie z KSKJ1;
- braku doskonalenia przez firmę audytorską praktyki dokumentowania procedur badania zgodnych z przyjętą w firmie audytorskiej metodologią badania, w zakresie zaprojektowania, w tym wyznaczania i udokumentowania planowania badania zgodnie z KSKJ1.

Rodzaje nieprawidłowości przy krajowych standardach w obszarze badania KSB

W wyniku przeprowadzonych kontroli planowych KNA w zakresie oceny zgodności wybranej do kontroli dokumentacji badania z obowiązującymi przepisami prawa, wymogami standardów badania, kontroli jakości oraz wymogami w zakresie etyki i niezależności w firmach audytorskich badających sprawozdania finansowe JZP, stwierdzone przez KNA nieprawidłowości najczęściej dotyczyły naruszeń w obszarze przeprowadzania procedur odnoszących się do identyfikacji i oceny ryzyka istotnego zniekształcenia oraz wyznaczania istotności zarówno na etapie planowania jak i przeprowadzania badania (odpowiednio KSB 315 oraz 320).

Ponadto istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli KNA dotyczyły również następujących naruszeń:

- niewystarczającego rozpoznania i oceny ryzyka istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem, jak również reakcji na ocenione ryzyko istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem (odpowiednio KSB 240);
- niewystarczającego udokumentowania przeprowadzonych procedur badania i uzyskanych dowodów badania (odpowiednio KSB 230);
- podejścia do ustalania i dokumentowania ogólnej strategii badania stanowiącej podstawę do opracowania planu badania, a także przeprowadzenia i zakresu dalszych procedur badania na poziomie stwierżeń (odpowiednio KSB 300 i 330);
- niewłaściwego zaprojektowania i przeprowadzania procedur badania w celu uzyskania wystarczających i odpowiednich dowodów badania, w tym, zaprojektowania testów zgodności oraz testów szczegółowych (odpowiednio KSB 500);
- braku wystarczających i odpowiednich dowodów badania stanowiących podstawę informacji zaprezentowanych w sprawozdaniu z badania uzasadniających wydanie zmodyfikowanej opinii (odpowiednio KSB 705);
- braku wystarczających i odpowiednich dowodów badania potwierdzających, że sprawa zaprezentowana w objaśnieniu nie została istotnie zniekształcona w sprawozdaniu finansowym (odpowiednio KSB 706).

Odrębną grupę nieprawidłowości stanowią zidentyfikowane podczas kontroli KNA naruszenia procedur badania skonsolidowanych sprawozdań finansowych (odpowiednio KSB 600) w zakresie:

- podejścia do ogólnej strategii i opracowania planu badania;
- rozpoznania i oceny ryzyka istotnego zniekształcenia w wyniku poznania jednostki

- i jej otoczenia;
- oceny biegłego rewidenta części grupy, w tym w zakresie spełnienia wymogu niezależności;
  - ustalania lub oceny przyjętej istotności grupy;
  - zaprojektowania reakcji na ryzyko istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego;
  - zaprojektowania i przeprowadzenia dalszych procedur badania procesu konsolidacji, w tym właściwej oceny odpowiedniości, kompletności i dokładności korekt i przeklasyfikowań wynikających z konsolidacji, jak też, występowania czynników ryzyka oszustwa lub znamion możliwej stronnictwośći kierownictwa;
  - komunikowania się z biegłym rewidentem części grupy w zakresie otrzymywania informacji w sprawach istotnych dla formułowania wniosków związanych z badaniem grupy;
  - oceny wystarczalności i odpowiedniości uzyskanych dowodów badania, w zakresie istotnym dla formułowania wniosków związanych z badaniem grupy.

Inne działania KNA w procesie kontroli firm audytorskich

Kontrole doraźne

KNA, w ramach sprawowanego nadzoru publicznego w obszarze ustawowych badań sprawozdań finansowych JZP, uruchomiła w 2018 r., z własnej inicjatywy, proces kontrolny w firmie audytorskiej w odniesieniu do ustawowych badań sprawozdań finansowych Spółki i jej Grupy Kapitałowej, jako jednostki będącej JZP. W tej sprawie KNA wydała również komunikat, o którym mowa w Załączniku nr 8.7., w pozycji 4. Była to kontrola doraźna, którą KNA przeprowadziła w związku z powzięciem informacji o nieprawidłowościach w przeprowadzaniu ww. badań sprawozdań finansowych.

Rozpatrywanie zawiadomień KNF i innych interesariuszy

W 2018 r. przedmiotem rozpatrzenia przez KNA były:

- 7 zawiadomień od KNF w sprawie możliwych nieprawidłowości w badaniach i przeglądach sprawozdań finansowych jednostek znajdujących się pod nadzorem KNF;
- 333 zawiadomienia od innych podmiotów i osób w sprawie możliwych nieprawidłowości w badaniach sprawozdań finansowych JZP i jednostek

niebędących JZP;

- 2 anonimy w sprawie możliwych nieprawidłowości w działalności firm audytorskich.

Zawiadomienia KNF dotyczyły:

- 3 ustawowych badań sprawozdań finansowych JZP (SKOK, spółka giełdowa);
- 8 ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek niebędących JZP (niepubliczne fundusze inwestycyjne zamknięte, dom maklerski);
- 2 przeglądów śródrocznych sprawozdań finansowych: JZP (spółka giełdowa) i jednostki niebędącej JZP (niepubliczny fundusz inwestycyjny zamknięty).

Zawiadomienia od pozostałych interesariuszy dotyczyły:

- 7 badań sprawozdań finansowych jednostek niebędących JZP (niepubliczne fundusze inwestycyjne zamknięte - 307 zawiadomień, uczelnia publiczna - 1 zawiadomienie, sp. z o.o. - 1 zawiadomienie, spółka akcyjna - 2 zawiadomienia);
- 2 ustawowych badań sprawozdań finansowych JZP (spółka giełdowa - 1 zawiadomienie);
- ustawowych badań sprawozdań finansowych spółki akcyjnej, która stała się JZP w 2017 r. (21 zawiadomień, w których nie doprecyzowano okresu objętego zawiadomieniem).

KNA w ramach sprawowanego nadzoru:

- w odniesieniu do zawiadomień dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych JZP:
  - w 2 przypadkach wszczęła dochodzenie dyscyplinarne wobec biegłych rewidentów,
  - w 1 przypadku przyjęła do analizy ryzyka, a następnie do planu kontroli KNA, firmę audytorską, w imieniu której przeprowadzono ustawowe badanie sprawozdania finansowego JZP, którego zawiadomienie dotyczyło,
  - w 2 przypadkach przyjęła do analizy ryzyka, a następnie objęła kontrolą akta badania, których zawiadomienia dotyczyły,
  - w 1 przypadku wystąpiła do KNF o przekazanie stanowiska nadzorca publicznego na temat sprawozdawczości finansowej spółki giełdowej;
- w odniesieniu do zawiadomienia dotyczącego przeglądu śródrocznego sprawozdania finansowego JZP, KNA wskazała zawiadamiającemu organy właściwe do rozpatrzenia zawiadomienia w ww. zakresie;
- w odniesieniu do zawiadomień dotyczących badań sprawozdań finansowych jednostek niebędących JZP:
  - w 21 przypadkach wystąpiła do zawiadamiających o sprecyzowanie zawiadomienia wniesionego do KNA,

- we wszystkich pozostałych, poza ww. 21 przypadkami, przekazała sprawy do organów PIBR, zgodnie z właściwością w aktualnym stanie prawnym,
- w 2 przypadkach zawnioskowała o przeprowadzenie, na podstawie art. 90 ust. 3 *ustawy o biegłych rewidentach*, kontroli doraźnej KKN w zakresie akt badania, których dotyczyły zawiadomienia,
- w 1 przypadku przekazała do ministra właściwego do spraw finansów publicznych, który sprawuje nadzór nad Głównym Rzecznikiem Dyscypliny Finansów Publicznych informacje, które mogły wskazywać na naruszenie dyscypliny finansów publicznych;
- w odniesieniu do zawiadomienia dotyczącego przeglądu śródrocznego sprawozdania finansowego jednostki niebędącej JZP, KNA wskazała zawiadamiającemu organy właściwe do rozpatrzenia zawiadomienia w ww. zakresie;
- w odniesieniu do anonimów:
  - w 2 przypadkach postanowiła uwzględnić pozyskane informacje przy analizie ryzyka na potrzeby zadań ustawowych KNA i jednocześnie przekazała pozyskane informacje do KKN w celu ich uwzględnienia przez KKN na potrzeby realizowanych zadań ustawowych.

Własne działania nadzorcze

KNA, w ramach kompetencji ustawowych, podjęła również z własnej inicjatywy inne działania nadzorcze w zakresie czynności rewizji finansowej, w związku z powziętymi informacjami o możliwych nieprawidłowościach przy badaniu ustawowym sprawozdań finansowych Spółki i Grupy Kapitałowej, jako jednostki będącej JZP. W tej sprawie KNA wydała również komunikat, o którym mowa w Załączniku nr 8.7., w pozycji 4. W szczególności KNA zleciła przeprowadzenie kontroli przez Krajową Komisję Nadzoru w firmach audytorskich w odniesieniu do ustawowych badań sprawozdań finansowych Spółki i Grupy Kapitałowej za 2016 rok i lata wcześniejsze, jako jednostki niebędącej JZP, przy udziale obserwatorów KNA.

W 2018 r. KNA podjęła z własnej inicjatywy szereg działań w ramach monitorowania jakości czynności rewizji finansowej wykonanych na rzecz wybranych spółek windykacyjnych, w tym m.in.:

- występowała do nadzorca publicznego KNF o przekazanie informacji na temat nadzorowanych przez KNF, wybranych spółek windykacyjnych, w tym w odniesieniu do ich sprawozdawczości finansowej,

- występowała do firm audytorskich o przekazanie stosownych wyjaśnień,
- zawnioskowała do KKN o przeprowadzenie kontroli doraźnych w firmach audytorskich, przy udziale obserwatorów z ramienia KNA i przy uwzględnieniu wytycznych KNA w zakresie sposobu przeprowadzenia tych kontroli,
- zawiadomiła KRD o podejrzeniu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego w obszarze należącym do jego właściwości,
- wszczęła kontrolę doraźną w związku z pozyskanymi z dostępnych źródeł informacjami o nieprawidłowościach w ustawowych badaniach JZP,
- prowadziła bieżący monitoring i analizę komunikatów organów nadzoru, doniesień medialnych, informacji przekazywanych na komisjach sejmowych.

W 2018 r. KNA informowała o podjętych z własnej inicjatywy działaniach w ww. zakresie, przy uwzględnieniu ustawowego zobligowania do zachowania tajemnicy, m.in. w wydanych komunikatach, w odpowiedzi na zapytania dziennikarzy oraz wnioski o udzielenie informacji, w odpowiedzi na interpelacje poselskie, a także w wyjaśnieniach przekazanych innym organom nadzoru.

4.2. Działania w zakresie postępowań dyscyplinarnych wobec biegłych rewidentów

---

W 2018 r. KSD wydał 22 orzeczenia, a w tym 13 orzeczeń zakończonych w 2018 r. KSD orzekł:

- karę nagany - 3;
- karę pieniężną - 7;
- zakaz wykonywania czynności na rok - 1;
- uniewinnienie - 2.

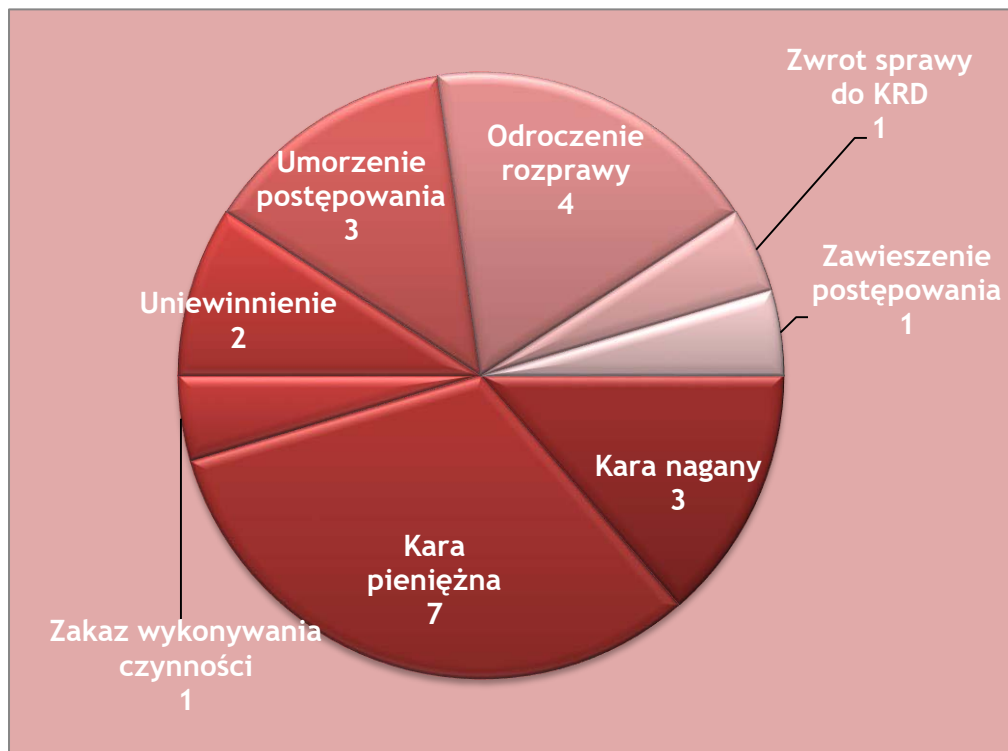
Ponadto KSD w:

- 3 sprawach umorzył postępowanie;
- 4 przypadkach odroczył rozprawę;
- 1 przypadku zwrócił sprawę do KRD;
- 1 przypadku zawiesił postępowanie.

Spśród 20 spraw, które zostały wniesione przez KRD w 2018 r. do rozpoznania przez KSD, w 14 sprawach zostało wydane orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, natomiast 6 spraw przeszło do rozpatrzenia w roku 2019.

W tabelach w załączniku do sprawozdania ukazany jest stan spraw na 31 grudnia 2018 r. (za okres 2018 r.) w zakresie prowadzonych postępowań dyscyplinarnych dotyczących biegłych rewidentów badających JZP.

Wykres 7. Rodzaj orzeczeń wydanych przez KSD ws. biegłych rewidentów przeprowadzających badania sprawozdań finansowych JZP.

4.3. Działania w zakresie postępowań administracyjnych wobec firm audytorskich

W 2018 r. zostało wydanych 19 decyzji administracyjnych dotyczących postępowań administracyjnych w sprawie kar, które zostały wydane przez KRBR i KNA w sprawie firm audytorskich przeprowadzających badania sprawozdań finansowych JZP na podstawie *poprzedniej ustawy o biegłych rewidentach*. Spośród tych spraw:

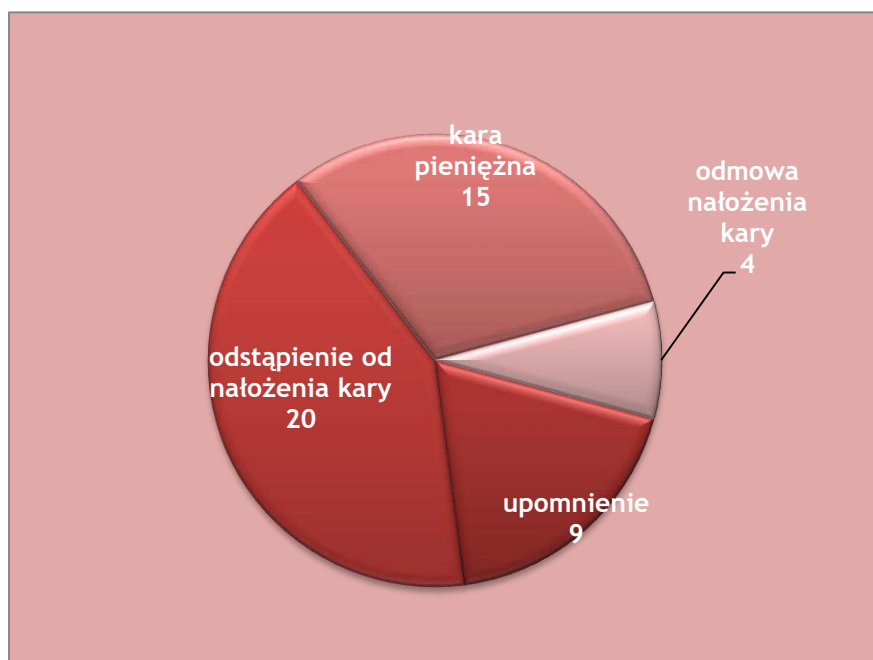
- 15 spraw zakończyło się nałożeniem kary pieniężnej;
- 4 odmową nałożenia kary pieniężnej.

W 2018 r. zostało wszczętych przez KNA 39 postępowań administracyjnych w I instancji w sprawie naruszeń obowiązującej *ustawy o biegłych rewidentach* wobec firm audytorskich przeprowadzających badania sprawozdań finansowych JZP. W 2018 r. w związku z ww. postępowaniami administracyjnymi zostało wydanych przez KNA

29 decyzji administracyjnych. Spośród tych spraw:

- 9 spraw zakończyło się nałożeniem kary upomnienia wraz z nakazem zaprzestania określonego postępowania i powstrzymania się od naruszeń w przyszłości, z czego:
  - 8 dotyczyło naruszenia art. 182 ust. 1 pkt 15 *ustawy o biegłych rewidentach* (nieprzestrzeganie przepisu art. 13 *rozporządzenia nr 537/2014*, dotyczących sporządzenia, publikowania i aktualizowania sprawozdania z przejrzystości),
  - 1 naruszenie art. 182 ust. 1 pkt 21 lit. a *ustawy o biegłych rewidentach* (nieprzestrzeganie określonych przepisów w zakresie wdrożenia i funkcjonowania systemu wewnętrznej kontroli jakości, w tym nieposiadania lub nie wdrożenia polityk, procedur, rozwiązań i mechanizmów, o których mowa w przepisach *ustawy o biegłych rewidentach*);
- 20 spraw zakończyło się odstąpieniem od nałożenia kary i umorzeniem postępowania przed KNA, w tym:
  - 18 dotyczyło nieprzestrzegania obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 182 ust. pkt 28 *ustawy o biegłych rewidentach*,
  - 2 dotyczyły konieczności wyjaśnienia sprawy z art. 182 ust. 1 pkt 15 obowiązującej *ustawy o biegłych rewidentach* (dotyczących nieprzestrzegania przepisu art. 13 *rozporządzenia nr 537/2014*, w zakresie obowiązku sporządzenia, publikowania i aktualizowania sprawozdania z przejrzystości);
- 10 postępowań podlega dalszemu procedowaniu w 2019 r.

Wykres 8. Decyzje w przedmiocie nałożenia kar oraz inne wydane przez KRBR i KNA ws. firm audytorskich przeprowadzających badania sprawozdań finansowych JZP.

W tabelach w załącznikach do sprawozdania ukazany jest stan spraw na 31 grudnia 2018 r. (za okres 2018 r.) wraz z podziałem spraw według rozstrzygnięcia uwzględniający sprawy rozstrzygane na podstawie poprzedniej jak i obecnej *ustawy o biegłych rewidentach*.

5. Nadzór publiczny nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi w zakresie czynności rewizji finansowej innych niż badania sprawozdań finansowych jednostek zainteresowania publicznego

5.1. Działania w zakresie kontroli w firmach audytorskich

Postępowanie pokontrolne dotyczące kontroli wykonanych w 2017 r.

W roku 2018 KKN przeprowadziła kontrolę realizacji zaleceń wydanych po kontrolach wykonanych w roku 2017. Wszystkie firmy audytorskie wykonały zalecenia.

Kontrole KKN w firmach audytorskich w zakresie czynności rewizji finansowej innych niż badania sprawozdań finansowych w JZP

Ustawa o biegłych rewidentach określa zadania KKN jako przeprowadzanie kontroli przestrzegania przepisów prawa, procedur i standardów przez biegłych rewidentów i firmy audytorskie w zakresie:

- badań ustawowych jednostek innych niż JZP;
- ustalonym przez KRBR - usług objętych krajowymi standardami wykonywania zawodu innych niż badanie ustawowe.

Plan kontroli i jego wykonanie

KKN w dniu 27 kwietnia 2018 r. przyjęła plan kontroli na okres od 1 lipca 2018 r. do 30 czerwca 2019 r. Zdecydowano się na taki cykl kontroli oraz moment przyjęcia planu kontroli w celu oparcia go na najbardziej aktualnych danych.

Plan kontroli został zatwierdzony przez KNA w dniu 22 maja 2018 r. i obejmował 321 firm audytorskich. Podstawą opracowania planu był ustawowy cykl kontrolny oraz wykonywanie badań ustawowych. Największy nacisk położono na ujęcie w planie kontroli firm audytorskich, w których m.in.:

- informacje wskazywały na ryzyko zagrożenia wymaganej jakości badań sprawozdań finansowych w firmie audytorskiej (np. duża liczba badań przypadających na jednego kluczowego biegłego rewidenta, niskie ceny badania sprawozdań finansowych),
- kontrolę przetożono w 2017 r. na rok 2018/2019 lub w wyniku poprzedniej kontroli wskazano rok 2018 do przeprowadzenia ponownej kontroli,
- przeprowadzono ostatnią kontrolę w roku 2012 lub 2013,
- wpisano firmy na listę firm audytorskich w 2012 r. lub 2013 r. a kontrola nie została jeszcze przeprowadzona.

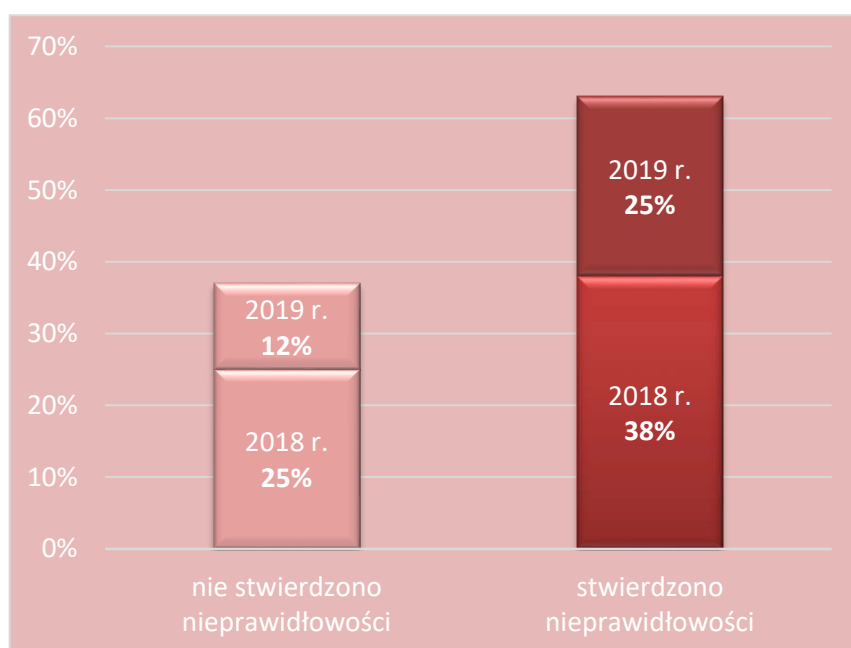
Spośród kontroli ujętych w planie kontroli 2018/2019 w firmach audytorskich KKN:

- 57% przeprowadziła i zakończyła w 2018 r.,
- 34% przeprowadziła w 2018 r. albo 2019 r. i zakończyła w 2019 r.,
- 1% przeprowadziła w 2019 r. ale nie zakończyła na moment podpisania sprawozdania (KKN planuje zakończenie kontroli w kwietniu 2019 r.),
- 8% kontroli nie przeprowadziła.

Główne ustalenia kontroli i postępowanie pokontrolne

Spośród wszystkich przeprowadzonych i zakończonych w 2018 r. albo 2019 r. kontroli KKN nie stwierdziła nieprawidłowości w 37% firm audytorskich. W pozostałych 63% firm audytorskich stwierdzono nieprawidłowości.

Wykres 9. Wyniki kontroli przeprowadzonych i zakończonych w 2018 r. albo 2019 r.

W wyniku kontroli zakończonych w 2018 r., w których stwierdzono nieprawidłowości, KKN skierowała do wszystkich firm audytorskich zalecenia wraz z określeniem odpowiedniego terminu umożliwiającego ich realizację, a także postanowiła złożyć:

- 12 zawiadomień do KRД o podejrzeniu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez biegłych rewidentów z 11 firm audytorskich;
- 20 informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach do KRBR.

W wyniku kontroli zakończonych w 2019 r., w których stwierdzono nieprawidłowości, KKN skierowała do wszystkich firm audytorskich zalecenia wraz z określeniem odpowiedniego terminu umożliwiającego ich realizację, a także postanowiła złożyć:

- 11 zawiadomień do KRД o podejrzeniu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez biegłych rewidentów z 10 firm audytorskich;
- 17 informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach do KRBR.

Z planu kontroli 2018/2019 nie przeprowadzono kontroli w 25 firmach audytorskich, z następujących powodów:

- niepoddanie się kontroli - w 6 przypadkach;
- skreślenie z listy firm audytorskich - w 10 przypadkach;
- przełożenie kontroli do planu kontroli 2019/2020 - w 7 przypadkach;
- inne - w 2 przypadkach.

W przypadku 6 firm audytorskich, które nie poddały się kontroli, KKN skierowała informacje do KRBR o nie przestrzeganiu przepisów dotyczących poddania się kontroli (5 w 2018 r. i 1 w 2019 r.).

Kontrole doraźne

W związku z zaleceniami KNA w 2018 r. KKN przeprowadziła 5 kontroli doraźnych, w tym:

- 4 kontrole zostały zakończone w 2018 r. albo 2019 r.;
- 1 kontrolę rozpoczęto w 2018 r. a jej zakończenie KKN planuje w 2019 r.

W wyniku zakończenia przez KKN kontroli doraźnych:

- nie stwierdzono nieprawidłowości - w przypadku 1 kontroli;
- skierowano zalecenia oraz nie składano zawiadomienia o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego do KRД, natomiast przekazano do KRД główne ustalenia i wnioski z kontroli - w przypadku 2 kontroli (2 biegłych rewidentów);
- skierowano zalecenia oraz złożono zawiadomienie o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego do KRД - w przypadku 1 kontroli (1 biegły rewident).

5.2. Działania w zakresie postępowań dyscyplinarnych wobec biegłych rewidentów

W 2018 r. KSD wydał 40 orzeczeń, a w tym 31 orzeczeń zakończonych w 2018 r. KSD orzekł:

- karę upomnienia - 1;
- karę pieniężną - 22;
- karę zakazu wykonywania czynności rewizji finansowej - 1;
- rozpatrzenia zażaleń na postanowienia KR, KSD - 7.

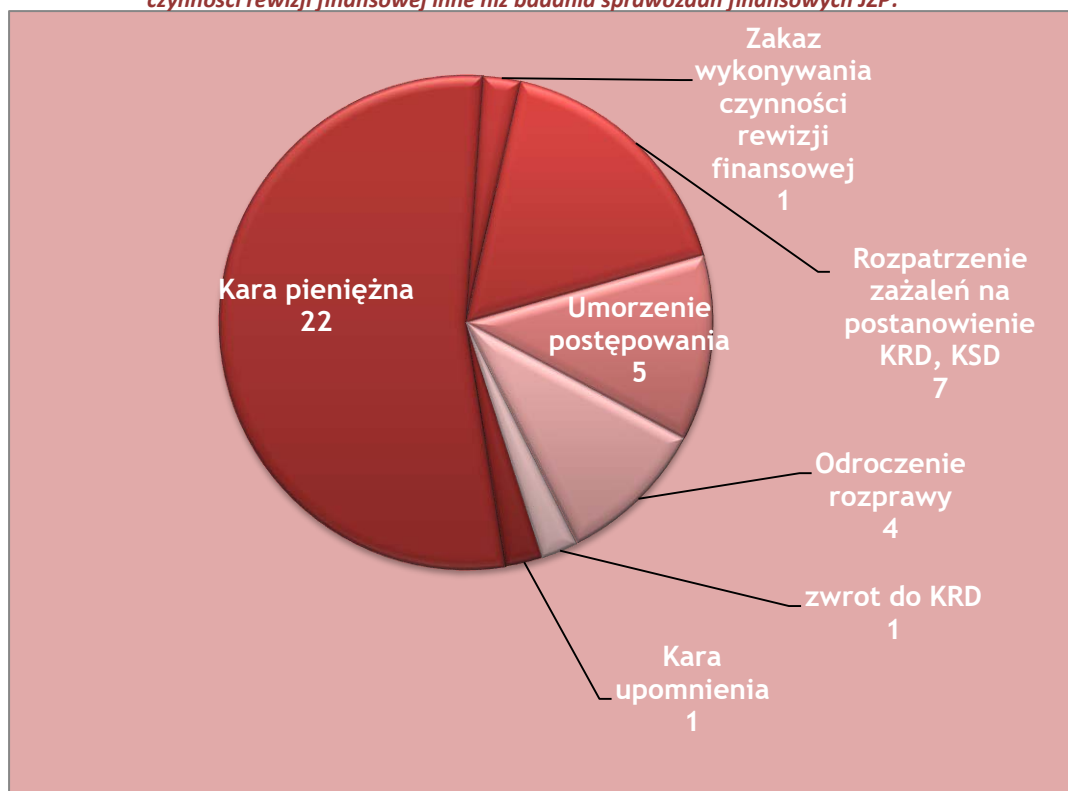
Ponadto KSD w:

- 5 sprawach umorzył postępowanie;
- 4 sprawach odroczone termin rozprawy.

Spośród 34 spraw, które zostały wniesione przez KR w 2018 r. do rozpoznania przez KSD rozpatrzono 28 spraw, a 6 przeszło do rozpatrzenia w roku 2019.

Dodatkowo KSD w 2018 r. rozpatrywał i wydawał orzeczenia w 34 sprawach dotyczących niewykonania przez obwinionych obowiązku obligatoryjnego szkolenia zawodowego.

Wykres 10. Rodzaj orzeczeń wydanych przez KSD ws. biegłych rewidentów wykonujących czynności rewizji finansowej inne niż badania sprawozdań finansowych JZP.

W 2018 r. KSD w sprawach dotyczących niewykonania przez obwinionych obowiązku obligatoryjnego szkolenia zawodowego, wydał 34 orzeczenia. KSD orzekł:

- karę upomnienia - 8;
- karę nagany - 3;
- karę pieniężną - 16;
- umorzenie postępowania - 5;
- uniewinnienie - 1;
- odroczenie rozprawy - 1.

Ponadto w 2018 r. sądy okręgowe właściwe ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego wydały 4 orzeczenia nakładające karę pieniężną, w sprawach przewinień dyscyplinarnych popełnionych przez biegłych rewidentów w związku z badaniem ustawowym JZP.

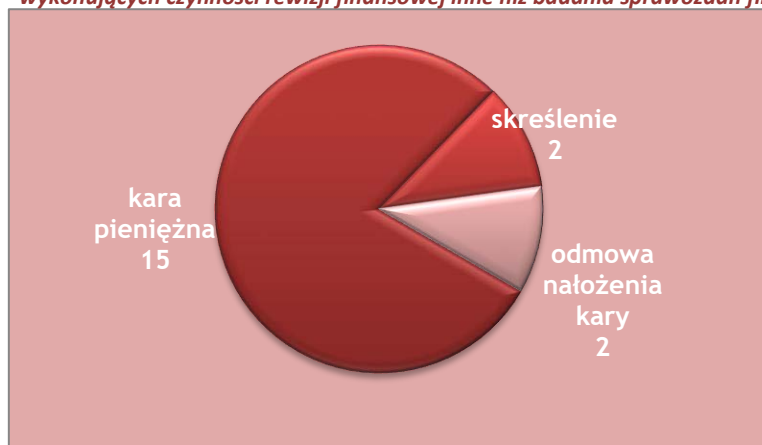
5.3. Działania w zakresie postępowań administracyjnych wobec firm audytorskich

W 2018 r. zostało wydanych 19 decyzji administracyjnych przez KRBR i KNA w wyniku czego zostało nałożonych 17 kar administracyjnych, które zostały wydane w sprawie firm audytorskich przeprowadzających badania sprawozdań finansowych w jednostkach nie będących JZP na podstawie poprzedniej i obecnej *ustawy o biegłych rewidentach*:

- w 15 przypadkach nałożone zostały kary pieniężne;
- 2 kary skreślenia z listy firm audytorskich.

W 2 pozostałych postępowaniach wydano decyzję o odmowie nałożenia kary na firmę audytorską.

Wykres 11. Decyzje w przedmiocie nałożenia kar oraz inne wydane przez KRBR i KNA ws. firm audytorskich wykonujących czynności rewizji finansowej inne niż badania sprawozdań finansowych JZP.

W tabelach w załącznikach do sprawozdania ukazany jest stan spraw na 31 grudnia 2018 r. (za okres 2018 r.) wraz z podziałem spraw według rozstrzygnięcia.

6. Inne działania nadzorcze Komisji Nadzoru Audytowego i Polskiej Izby Biegłych Rewidentów

6.1. Działania w zakresie wpisów i skreśleń biegłych rewidentów i firm audytorskich

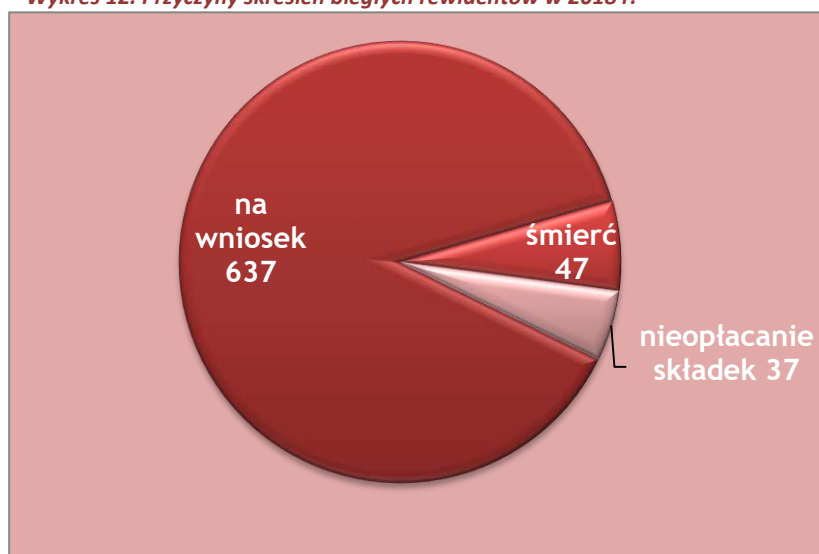
Decyzje w sprawie wpisów i skreśleń biegłych rewidentów oraz firm audytorskich, KRBR podejmuje w formie uchwał, które są przesyłane do KNA. Wpis do rejestru lub na listę uważa się za dokonany, jeżeli KNA nie sprzeciwi się wpisowi w terminie 45 dni od dnia otrzymania uchwały o wpisie. W okresie sprawozdawczym KNA nie skorzystała z prawa sprzeciwu.

Biegli rewidenty

Wpisy i skreślenia biegłych rewidentów w 2018 r.	
Wpisani do rejestru	102
Skreśleni z rejestru	721
Różnica	-619

Przyczyny skreśleń biegłych rewidentów w 2018 r. zaprezentowano poniżej.

Wykres 12. Przyczyny skreśleń biegłych rewidentów w 2018 r.

W 2018 r. KNA zanotowała znaczną liczbę wszczętych przez KRBR postępowań administracyjnych w sprawach skreśleń biegłych rewidentów z rejestru w związku z zaległościami w opłacaniu składek członkowskich. W 103 przypadkach wydano w konsekwencji decyzję o skreśleniu, natomiast 61 postępowań zostało umorzone w I instancji przez KRBR. Na dzień 31 grudnia 2018 r. w toku pozostawało 210 postępowań o skreślenie biegłego rewidenta z rejestru w związku z zaległościami w opłacaniu składek członkowskich.

Stwierdzono również znaczną liczbę skreśleń z rejestru na wniosek biegłego rewidenta. W 2018 r. wydano łącznie 637 decyzji w takich sprawach. Znaczna ilość wydanych decyzji o skreśleniu z rejestru na wniosek biegłego rewidenta jest związana z wprowadzeniem w 2017 r. instytucji biegłego rewidenta seniora w *ustawie o biegłych rewidentach*.

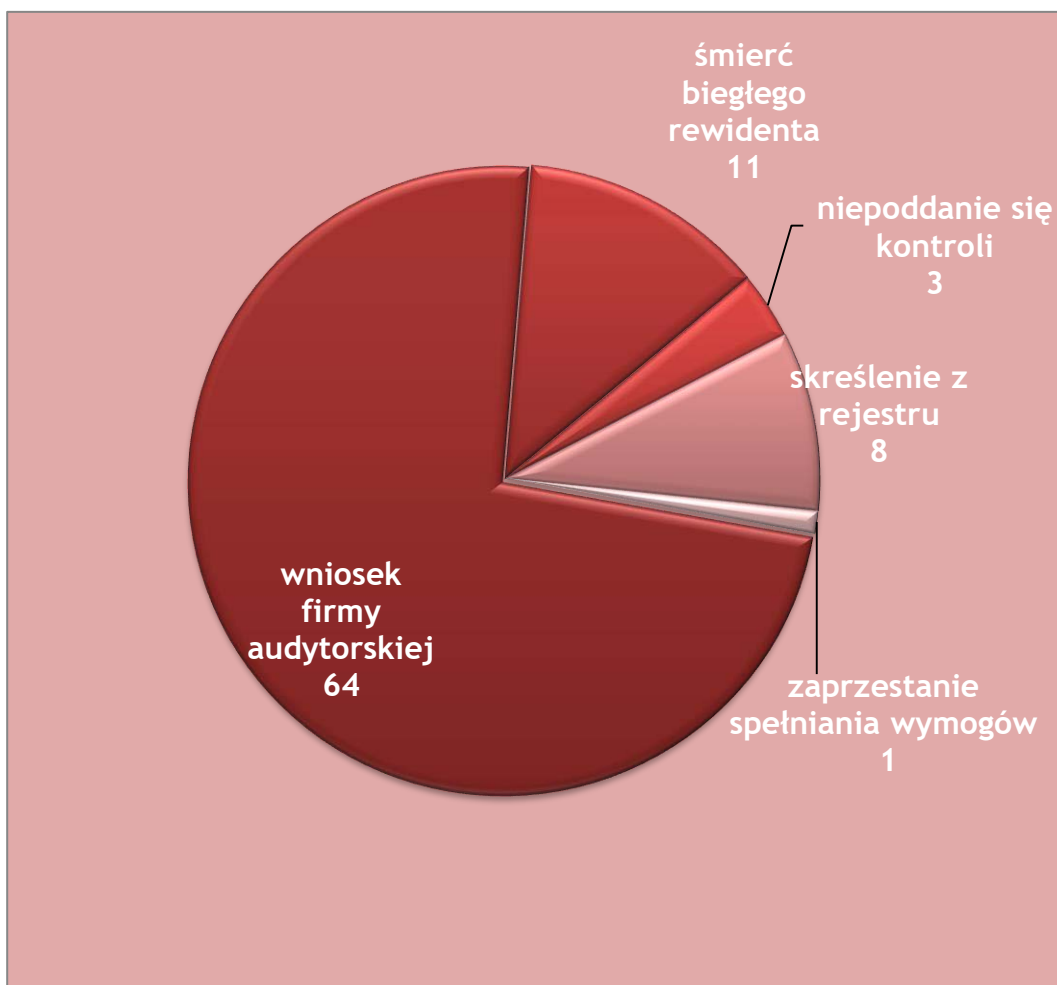
W czterech przypadkach postępowań o skreślenie na wniosek biegłego rewidenta, KNA wyrażała opinię w związku z prowadzonymi równoległe wobec biegłych rewidentów postępowaniami dyscyplinarnymi. W jednym przypadku była to opinia negatywna, tj. KNA nie wyraziła zgody na skreślenie.

Biorąc pod uwagę powyższe dane, jak również dane o ilości wydanych decyzji o wpisie biegłego rewidenta do rejestru, KNA odnotowała znaczącą dysproporcję pomiędzy biegłymi rewidentami skreślonymi z rejestru (łącznie 721 osób) a wpisanymi do niego (łącznie 102 osoby).

Firmy audytorskie

Wpisy i skreślenia firm audytorskich w 2018 r.	
Wpisane na listę	39
Skreślone z listy	87
Różnica	-48

Wykres 13. Przyczyny skreśleń biegłych rewidentów w 2018 r.

6.2. Działania w zakresie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego

---

Z dniem 1 stycznia 2018 r. rozpoczął się kolejny 3-letni okres rozliczeniowy ODZ dla biegłych rewidentów, obejmujący lata 2018-2020.

Wykres 14. Realizacja obowiązku ODZ przez biegłych rewidentów w 2018 r.

Spośród osób, które nie wywiązały się z obowiązku odbycia minimalnej liczby godzin ODZ 705 biegłych rewidentów zostało prawomocnie skreślonych z rejestru w 2018 r.

W trakcie 2018 r. 34 biegłym rewidentom wyrażono zgodę na odbycie ODZ w terminie późniejszym.

KRD otrzymał od KRBR listę 528 osób, biegłych rewidentów, którzy w 2018 r. nie dopełnili ODZ.

6.3. Działania w zakresie monitorowania rynku

Rozporządzenie UE nr 537/2014 wymaga, aby krajowe organy w państwach członkowskich UE sporządzały przynajmniej co trzy lata sprawozdania na temat zmian

na rynku świadczenia usług w zakresie badań ustawowych na rzecz JZP. Pierwsze tego typu sprawozdanie zostało przygotowane przez KNA w 2016 r. Sprawozdania przekazane przez krajowe organy nadzoru są agregowane przez Komisję Europejską w celu ukazania stanu na poziomie UE.

W 2018 r. w ramach podgrupy CEAOB ds. monitorowania rynku trwały prace mające na celu udoskonalenie metodyki i wskaźników używanych na potrzeby przygotowania sprawozdań krajowych. Wspólna metodyka i wskaźniki umożliwiają porównanie przekazanych danych z państw członkowskich UE oraz ich zagregowania na poziomie UE. W 2018 r. w wyniku prac CEAOB zaakceptował wersje ostateczne metodyki i wskaźników w celu przygotowania w 2019 r. kolejnego sprawozdania przez krajowe organy nadzoru, w tym przez KNA.

6.4. Działania w zakresie współpracy międzynarodowej

KNA, jako właściwy organ w zakresie nadzoru nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi, uczestniczy we współpracy międzynarodowej w zakresie nadzoru publicznego, w tym:

- na poziomie globalnym - jako członek IFIAR;
- na poziomie UE - jako członek CEAOB; oraz
- w formie relacji dwustronnych z zagranicznymi organami nadzoru publicznego, np. amerykańskim organem nadzoru PCAOB.

KNA jest reprezentowana podczas posiedzeń plenarnych IFIAR i CEAOB przez członków KNA (w delegacji uczestniczy też pracownik Biura KNA). Pracownicy Biura KNA angażują się w prace podgrup CEAOB. W 2018 r. uczestniczyli w pracach podgrupy ds. kontroli, podgrupy ds. dochodzeń i podgrupy ds. monitorowania rynku.

6.5. Działania w zakresie jednostek audytorskich pochodzących z państw trzecich

Na dzień 31 grudnia 2018 r. jedna jednostka audytorska z państwa trzeciego, KPMG z Kanady, pozostawała zarejestrowana przez KNA i podlegała nadzorowi KNA w związku przeprowadzanymi badaniami sprawozdań finansowych spółki notowanej na GPW.

W 2018 r. KNA przeprowadziła czynności informacyjne w celu rejestracji innej jednostki audytorskiej z państwa trzeciego przeprowadzającej badania sprawozdań finansowych

spółki z państwa trzeciego notowanej na GPW.

6.6. Informacje na temat rozwiązywania przez firmy audytorskie umów o badanie sprawozdań finansowych

---

W okresie sprawozdawczym odnotowano 421 przypadków rozwiązania umów o badanie sprawozdania finansowego (dla porównania w 2017 r. rozwiązano 168 umów), w tym około 30 z jednostkami zainteresowania publicznego (JZP). Stronami wypowiadającymi umowę o badanie sprawozdania finansowego w 2018 r. były:

- jednostka zlecająca badanie - 131;
- firma audytorska - 123;
- rozwiązanie za porozumieniem stron - 167.

W 131 przypadkach umowa została rozwiązana w trakcie realizacji usługi. Najczęstszymi przyczynami rozwiązywania umów były:

- zmiany organizacyjne i własnościowe w firmie zlecającej badanie;
- likwidacja jednostki, której miało dotyczyć badanie;
- brak obowiązku przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 4 *ustawy o rachunkowości*;
- niewywiązanie się z warunków umowy przez zamawiającego badanie;
- wystąpienie zdarzeń uniemożliwiających spełnienie wymagań określonych przepisami prawa dotyczącymi przeprowadzenia badania, zasadami etyki zawodowej, niezależności lub krajowymi standardami wykonywania zawodu;
- zły stan zdrowia biegłego rewidenta;
- przekroczenie maksymalnego czasu nieprzerwanego trwania zlecenia badań ustawowych.

6.7. Informacje na temat działań w zakresie realizacji innych zadań wynikających z rozporządzenia UE nr 537/2014

W oparciu o dane otrzymane z firm audytorskich i Urzędu KNF, KNA opublikowała wykaz firm audytorskich przeprowadzających badania ustawowe w JZP w 2017 r. Wykaz obejmował 80 firm audytorskich, z czego 4 uzyskały więcej niż 15% swojego całkowitego

wynagrodzenia z tytułu badań od JZP, co ma znaczenie dla procedury wyboru firm audytorskich przez JZP w kontekście wymogów określonych w art. 16 ust. 3 lit. a *rozporządzenia UE nr 537/2014*.

KNA opracowała i opublikowała wzory sprawozdania rocznego firmy audytorskiej wynikającego z art. 14 *rozporządzenia UE nr 537/2014* i art. 51 *ustawy o biegłych rewidentach*. Sprawozdania te mają istotne znaczenie dla nadzorowania działalności firm audytorskich przeprowadzających badania ustawowe w JZP, a także monitorowania rynku.

W 2018 r. KNA monitorowało realizację przez firmy audytorskie badające JZP, obowiązku zamieszczania na stronach internetowych sprawozdań z przejrzystości lub ich aktualizację oraz obowiązku informowania o tych działaniach.

W wyniku przeprowadzonej analizy ustalono, że w 2018 r. 80 firm powinno zamieścić na swoich stronach internetowych sprawozdania z przejrzystości za 2017 r. i poinformować o tym KNA. Obowiązek publikacji sprawozdania z przejrzystości na stronach internetowych zrealizowało 61 firm, a 22 firmy zrealizowały obowiązek poinformowania o tym KNA.

W związku z zaistniałą sytuacją KNA wydała komunikat przypominający o realizacji w/w obowiązków, a w celu ujednoczenia informacji przesyłanej przez firmy audytorskie opracowała formularz informacyjny, który załączono do komunikatu. Jednocześnie rozesłano do firm pisma przypominające o obowiązku informacyjnym wobec KNA.

W stosunku do firm, które nie opublikowały sprawozdań z przejrzystości zostały wszczęte postępowania administracyjne.

W zakresie obowiązku, o którym mowa w art. 138 *ustawy o biegłych rewidentach* KNA opracowała oraz opublikowała formularz dla firm audytorskich. W 2018 r. 25 firm audytorskich złożyło informację o możliwości odmowy wydania opinii z badania ustawowego sprawozdania finansowego lub wydania negatywnej opinii lub wydania opinii z zastrzeżeniami.

W związku z brakiem wniosków nie były podejmowane działania dotyczące: zwalniania przez KNA firmy audytorskiej z wymogów, o których mowa w art. 4 ust. 2 akapit pierwszy *rozporządzenia UE nr 537/2014*, dotyczących limitu wynagrodzeń.

7. Informacje o ważnych wydarzeniach, inicjatywach i trendach w zakresie audytu i nadzoru publicznego nad audytem

Działania o charakterze informacyjnym i edukacyjnym

W ramach realizacji swojej polityki informacyjnej KNA 11 października 2018 r. zorganizowała w siedzibie GPW konferencję⁵ zatytułowaną „Sprawozdawczość finansowa firm - wzrost wiarygodności dla bezpieczeństwa obrotu gospodarczego”. Konferencja została podzielona na dwa panele. Pierwszy dotyczył sprawozdawczości finansowej i jej znaczeniu dla obrotu gospodarczego, natomiast drugi jakości badań sprawozdań finansowych i znaczenia wiarygodnej informacji dla obrotu gospodarczego.

W konferencji wzięli udział byli oraz obecni członkowie KNA, przedstawiciele firm audytorskich, członkowie komitetów audytu oraz biegli rewidenci.

Uczestnicy konferencji podkreślili potrzebę dialogu i współpracy pomiędzy firmami audytorskimi, biegłymi rewidentami i organami nadzoru publicznego. Ułatwi to wdrożenie obowiązków wynikających z przepisów i przyczyni się do podnoszenia jakości informacji zawartej w sprawozdaniach finansowych.

Informacje z perspektywy krajowej

Od 1 października 2018 r. na mocy *ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw* każda jednostka prowadząca księgi rachunkowe zobowiązana jest do sporządzania sprawozdania finansowego w postaci elektronicznej i opatrzenia go podpisem elektronicznym. Jednocześnie, w przypadku badania sprawozdania finansowego jednostki podlegającej wpisowi do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, sprawozdanie z takiego badania należy sporządzić w postaci elektronicznej i opatrzyć podpisem elektronicznym przez biegłego rewidenta.

W 2018 r. Ministerstwo Finansów rozpoczęło proces legislacyjny mający na celu zmianę *ustawy o biegłych rewidentach*. Zgodnie z założeniami nowelizacja wynika z potrzeby:

---

⁵ Materiały z konferencji dostępne są na stronie KNA: <https://www.gov.pl/web/finanse/konferencja-kna-na-temat-sprawozdawczosci-finansowej-firm>

- szerszego kontrolowania działalności firm audytorskich, również w zakresie innych usług niż badanie ustawowe sprawozdań finansowych, w tym przede wszystkim usług związanych z funkcjonowaniem rynku kapitałowego;
- wzmocnienia nadzoru publicznego nad rynkiem audytorskim poprzez zmiany w zakresie organizacji i struktury organu nadzoru oraz jego wyposażenie w nowe, bardziej efektywne i skuteczne narzędzia nadzorcze, dochodzeniowe i sankcyjne.

Najważniejsze proponowane zmiany względem obecnie obowiązującej ustawy to:

- powołanie jako następcę KNA odrębnego organu nadzoru - Polską Agencję Nadzoru Audytowego;
- objęcie bezpośrednim nadzorem wszystkich firm audytorskich;
- ograniczenie roli samorządu zawodowego w zakresie nadzoru nad rynkiem usług objętych standardami wykonywania zawodu biegłego rewidenta.

Do końca 2018 r. projekt konsultowany był w ramach uzgodnień. W ramach swojej właściwości KNA zgłosiła swoje uwagi do projektu ustawy⁶.

Informacje z perspektywy europejskiej

Na mocy *rozporządzenia UE nr 537/2014* od 2016 r. funkcjonuje Komitet Europejskich Organów Nadzoru Audytowego (CEAOB). Członkami CEOB są organy nadzoru publicznego z państw UE, w tym KNA, oraz Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA). CEOB 21 września 2018 r. po raz pierwszy przyjął wytyczne, które dotyczą limitu wynagrodzenia, jakie może otrzymać biegły rewident lub firma audytorska⁷.

Dyrektywa UE nr 2013/50/UE zmieniająca dyrektywę UE nr 2004/109/WE w sprawie przejrzystości zawiera wymóg, aby od dnia 1 stycznia 2020 r. wszystkie roczne sprawozdania finansowe emitentów były przygotowywane w jednolitym elektronicznym formacie sprawozdawczym. CEOB w ramach swoich prac podjął działania dotyczące roli biegłego rewidenta w odniesieniu do badania sprawozdań w tym formacie.

W terminie od marca do lipca 2018 r. KE przeprowadziła konsultacje publiczne na temat ram prawnych w UE w zakresie raportowania finansowego i niefinansowego przez spółki, aby uzyskać informacje od zainteresowanych stron, czy obecne rozwiązania

⁶ <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12317664/12545860/12545863/dokument370082.pdf>.

⁷ Wytyczne dostępne są na stronie internetowej CEOB (w j. angielskim): https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/180921-ceaob-monitoring-fee-cap-non-audit-services_en.pdf.

są adekwatne i sprostają wyzwaniom przyszłości⁸. W zależności od wyników konsultacji KE może zaproponować odpowiednie zmiany w prawie UE.

Informacje z perspektywy globalnej

Międzynarodowe Forum Niezależnych Regulatorów Audytu (IFIAR) opublikowało coroczny raport ws. wyników kontroli w oparciu o dane przekazane w 2017 r.⁹ Dokument przygotowywany jest na podstawie ankiet od członków IFIAR dotyczących wyników kontroli w firmach audytorskich, które są członkami sześciu największych sieci (BDO, Deloitte, E&Y, Grant Thornton, KPMG, PwC).

Na forum globalnym rozpoczęły się prace nad reformą systemu nadzoru nad procesem przyjmowania międzynarodowych standardów wykonywania zawodu biegłego rewidenta. W maju 2018 r. Grupa Monitorująca¹⁰ opublikowała dokument podsumowujący konsultacje przeprowadzone w tym zakresie¹¹.

---

⁸ Dokument konsultacyjny oraz odpowiedzi dostępne są na stronie internetowej KE (w j. angielskim): https://ec.europa.eu/info/consultations/finance-2018-companies-public-reporting_en.

⁹ Raport jest dostępny na stronie IFIAR pod adresem (w j. angielskim): <https://www.ifiar.org/?wpdmdl=7970>.

¹⁰ Grupa Monitorująca (ang. Monitoring Group) - jest to ciało składające się z międzynarodowych instytucji regulacyjnych i nadzorczych (ang. Basel Committee on Banking Supervision, European Commission, Financial Stability Board, International Association of Insurance Supervisors, International Forum of Independent Audit Regulators, International Organization of Securities Commissions, World Bank). Nadzoruje system stanowienia międzynarodowych standardów wykonywania zawodu biegłego rewidenta.

¹¹ Dokument jest dostępny na stronie Grupy Monitorującej pod adresem (w j. angielskim): https://www.iosco.org/about/monitoring_group/pdf/2018-05-31-Monitoring-Group-Summary-of-Feedback.pdf.

8. Załączniki

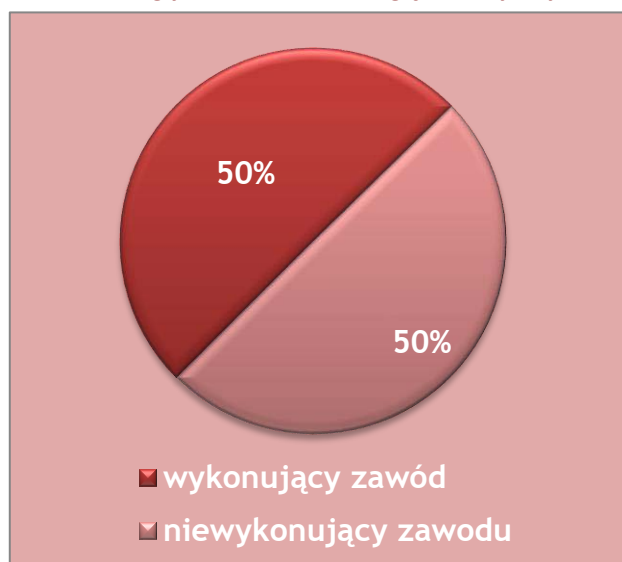
8.1. Informacje o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i jednostkach zainteresowania publicznego

Biegli rewidenci

Na dzień 31 grudnia 2018 r. w rejestrze biegłych rewidentów znajdowało się 6.061 osób.

3.044 biegłych rewidentów deklarowało wykonywanie zawodu.

Wykres 15. Podział biegłych rewidentów ze względu na wykonywanie zawodu.

Wykres 16. Podział biegłych rewidentów ze względu na płeć.

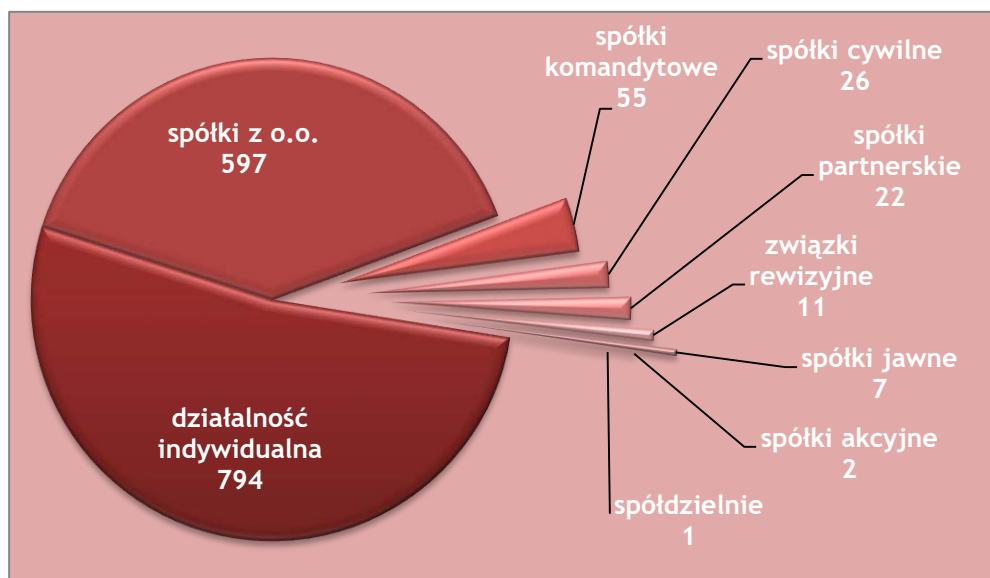

Firmy audytorskie

Na dzień 31 grudnia 2018 r. na liście firm audytorskich znajdowało się 1.515 firm.

Wykres 17. Podział firm audytorskich według formy prowadzenia działalności.

Uzyskane przez firmy audytorskie w 2018 r. przychody z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej wyniosły: 747.415.413,77 zł, w tym przychody firm wykonujących czynności rewizji finansowej w JZP: 530.757.521,47 zł¹².

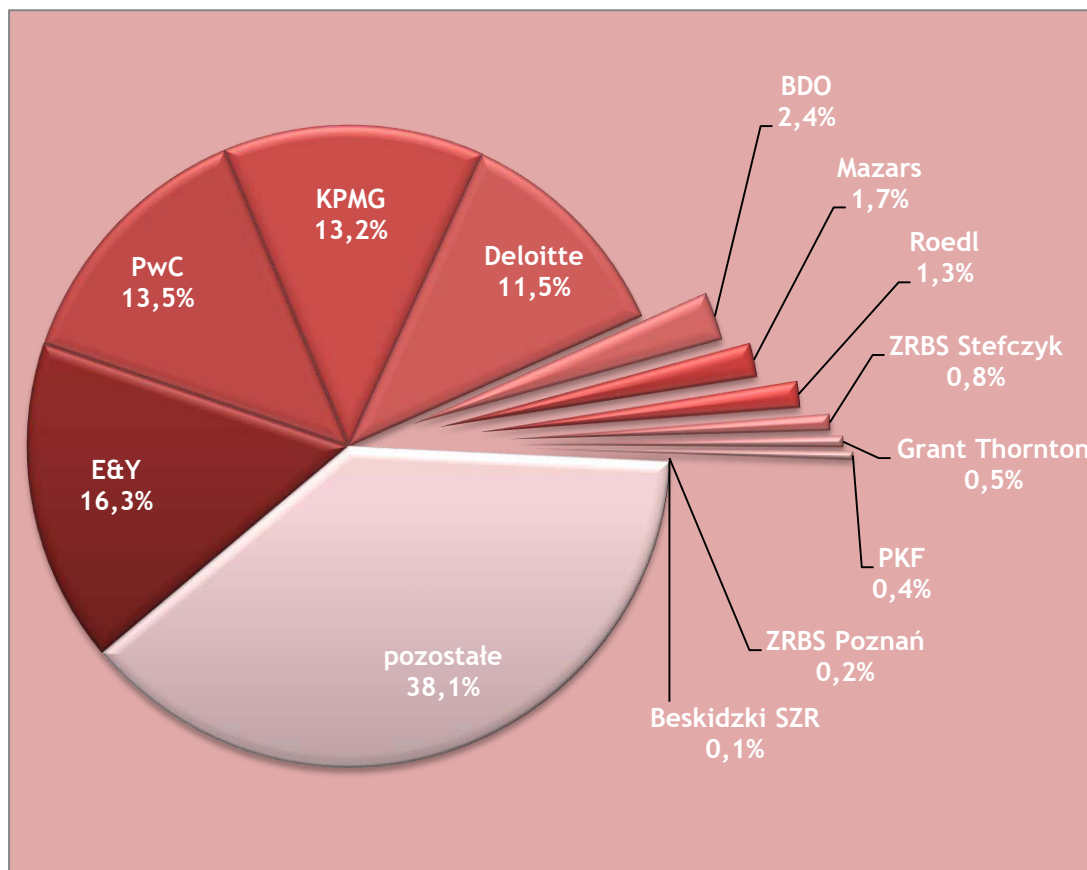
Wykres 18. Podział firm audytorskich ze względu na rodzaj podmiotów na rzecz, których wykonane zostały czynności rewizji finansowej.

¹² W oparciu o dane wynikające z przesłanych do KNA lub PIBR do dnia 4 kwietnia 2019 r. rozliczeń opłaty rocznej z tytułu nadzoru i/ lub sprawozdań rocznych.

W 2018 r. największe firmy audytorskie lub ich sieci¹³ uzyskały przychody z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej w następującej kolejności pod względem wielkości:

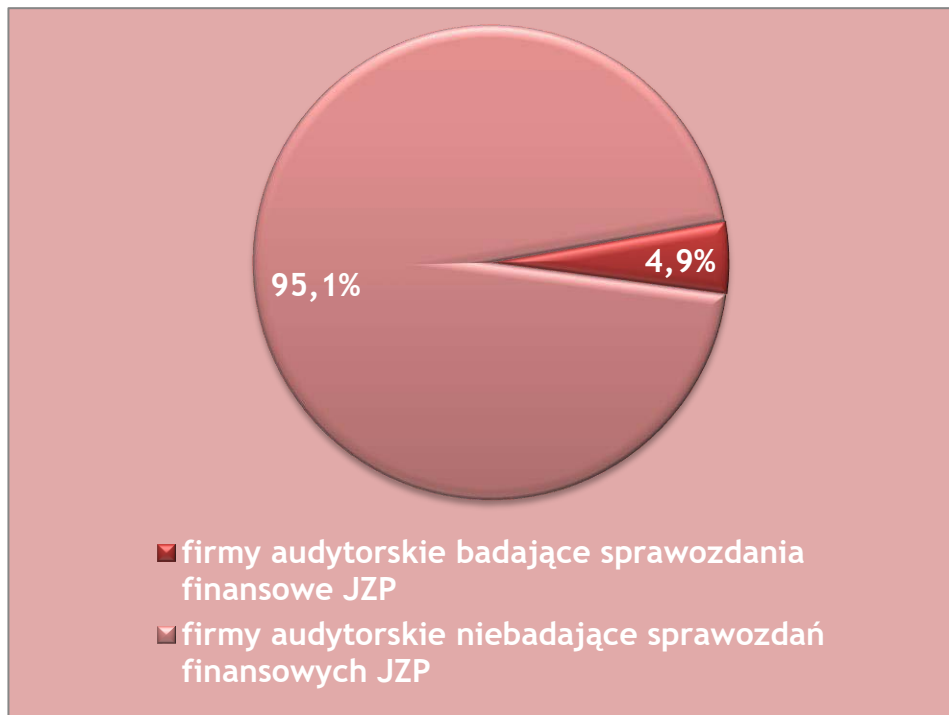
Wykres 19. Przychody największych firm audytorskich lub ich sieci uzyskane z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej.

¹³ Pod skróconymi nazwami firm audytorskich lub ich sieci rozumie się następująco: **BDO** – BDO sp. z o.o., BDO Polska sp. z o.o., BDO sp. z o.o. sp.k.; **Beskidzki SZR** – Beskidzki Spółdzielczy Związek Rewizyjny; **Deloitte** – Deloitte Audyt sp. z o.o., Deloitte Audyt sp. z o.o. sp.k.; **E&Y** – Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. Finance sp.k., Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. Doradztwo Podatkowe sp.k., Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o., Ernst & Young Usługi Finansowe Audyt sp. z o.o., Ernst & Young Audyt Polska sp. z o.o. sp.k.; **KPMG** – KPMG Audyt sp. z o.o. sp.k., KPMG Audyt Services sp. z o.o., KPMG Audyt sp. z o.o.; **Grant Thornton** – Grant Thornton Frąckowiak sp. z o.o. sp. k., Grant Thornton Frąckowiak sp. z o.o., Grant Thornton Polska sp. z o.o. sp. k. i Grant Thornton Polska sp. z o.o.; **Mazars** – Mazars Audyt sp. z o.o., Mazars Expertise sp. z o.o.; **PKF** – PKF Consult sp. z o.o. sp. k.; **PwC** – PricewaterhouseCoopers Polska sp. z o.o., PricewaterhouseCoopers Polska sp. z o.o. Audyt sp.k.; **Roedl** – Roedl Audit sp. z o.o. **ZRBS Stefczyk** – Związek Rewizyjny Banków Spółdzielczych im. Franciszka Stefczyka; **ZRBS Poznań** – Związek Rewizyjny Banków Spółdzielczych w Poznaniu.

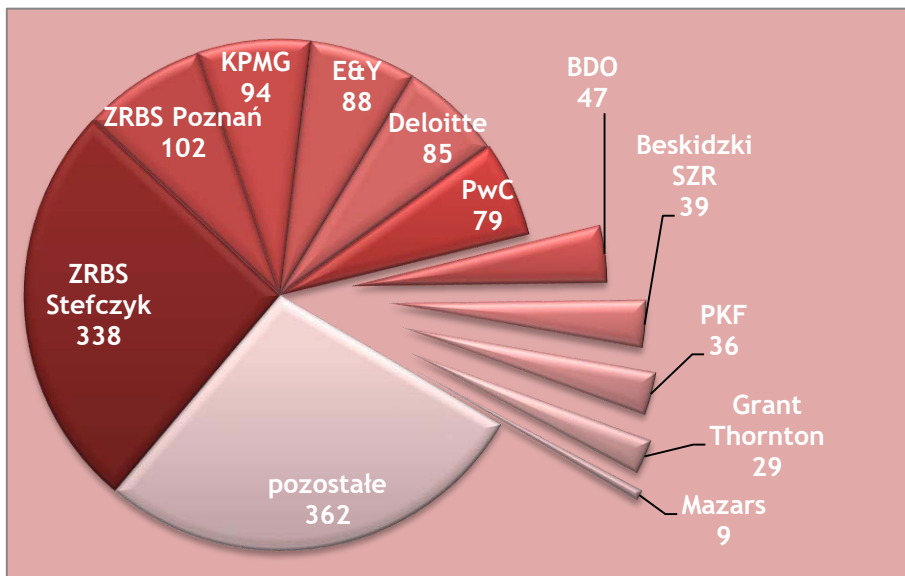
Spośród wszystkich firm audytorskich 74 firmy przeprowadziły w 2018 r. badania ustawowe sprawozdań finansowych JZP.

Wykres 20. Podział firm audytorskich ze względu na rodzaj podmiotów na rzecz, których wykonana została usługa badania sprawozdania finansowego.

Największe firmy audytorskie lub ich sieci przeprowadzały badania sprawozdań finansowych następującej liczby JZP¹⁴:

Wykres 21. Udział w rynku firm audytorskich ze z względu na liczbę przeprowadzonych badań w JZP.

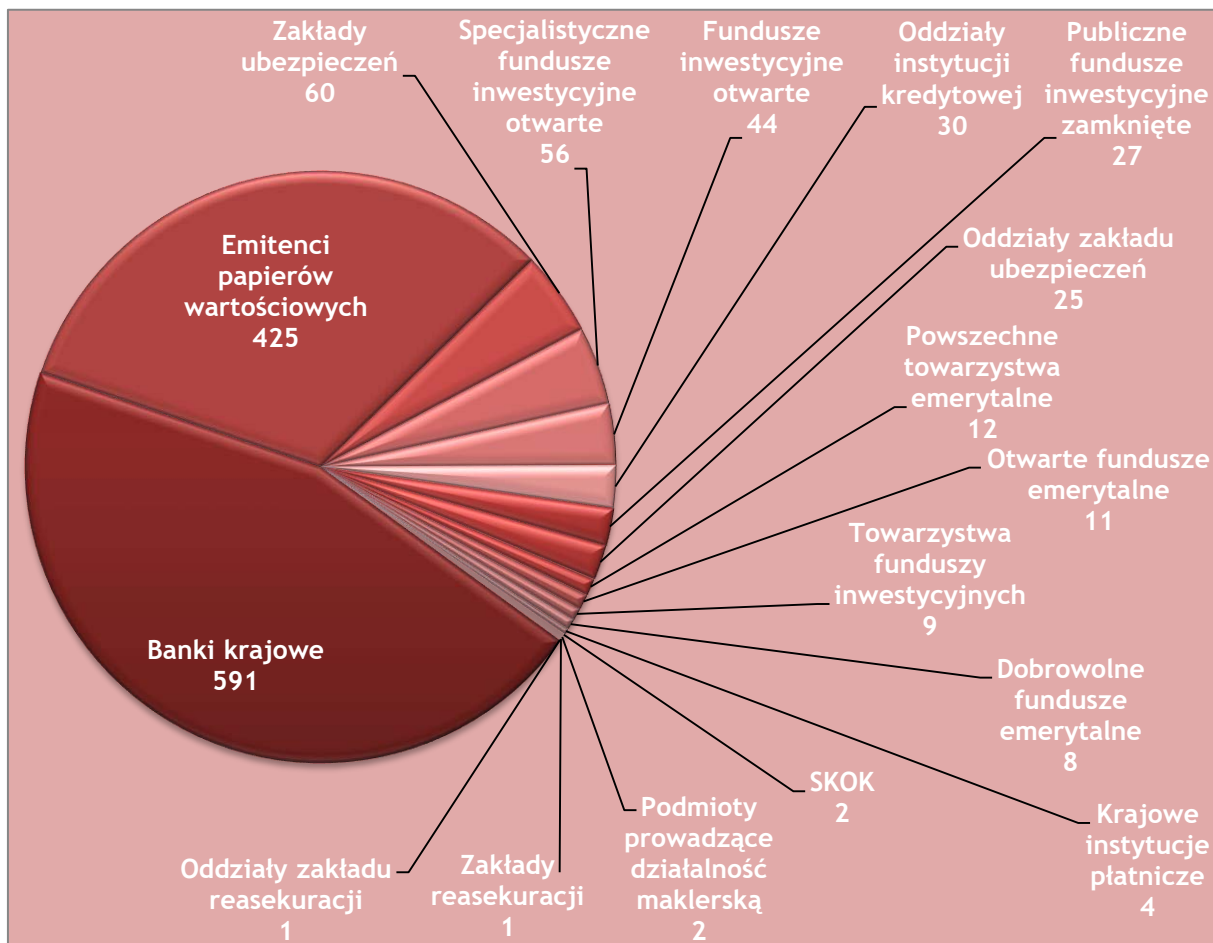

¹⁴ W oparciu o dane z Urzędu KNF.

Jednostki zainteresowania publicznego

W Polsce zidentyfikowanych jest 1.308 JZP¹⁵.

Wykres 22. Liczba JZP w podziale ze względu na formę prawną prowadzonej działalności.

¹⁵ JZP zostały zidentyfikowane na podstawie danych z Urzędu KNF wg stanu na 30 listopada 2018 r. (w oparciu o sprawozdania finansowe JZP za lata obrotowe 2016-2017).

8.2. Informacje o dochodach i kosztach - tabele

Komisja Nadzoru Audytowego

Wydatki w 2018 r. (w zł)	
Wynagrodzenia Członków KNA	158 000,00
Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń pracowników Biura KNA	3 180 963,82
Wynagrodzenia ekspertów pracujących na potrzeby KNA	20 000,00
Delegacje zagraniczne Członków KNA i pracowników Biura KNA	78 515,62
Delegacje krajowe Członków KNA i pracowników Biura KNA	10 433,90
Koszty utrzymania Biura KNA (w tym utworzenie nowych stanowisk)	157 009,27
Zakup materiałów i usług	16 122,69
Szkolenia pracowników Biura KNA (w tym warsztaty kontrolerskie w ramach IFIAR)	69 747,00
Tłumaczenia	1 415,22
Składka członkowska do IFIAR	55 210,98
Wydatki związane z postępowaniami sądowymi	1 317,00
Suma wydatków	3 748 735,50

Źródło: opracowanie własne Biura KNA

Dochody w 2018 r. (w zł)	
Opłaty z tytułu nadzoru wniesione na rachunek budżetu państwa	4 587 794
Suma dochodów	4 587 794

Źródło: opracowanie własne Biura KNA

Polska Izba Biegłych Rewidentów¹⁶

Wydatki w 2018 r. (w zł)	
Wynagrodzenia Członków organów PIBR ¹⁷	979 599
Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń pracowników Biura PIBR	2 353 244
Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń kontrolerów zatrudnionych na umowę zlecenia	1 531 333
Delegacje zagraniczne Członków organów PIBR i pracowników Biura PIBR	23 789
Delegacje krajowe Członków organów PIBR i pracowników Biura PIBR ¹⁸	115 156
Koszty rzeczowe i utrzymania Biura PIBR	876 450
Zakup materiałów i usług	495 664
Szkolenia Członków organów PIBR i pracowników Biura PIBR	332 009
Tłumaczenia	89 520
Składka członkowska do IFAC	177 871
Pozostałe koszty nieuwjęte powyżej ¹⁹	494 246
Suma wydatków	7 468 881

Źródło: opracowanie własne Biura KNA w oparciu o dane uzyskane z PIBR.

¹⁶ Przedstawione wydatki i dochody PIBR dotyczą części w zakresie realizacji zadań związanych z nadzorem publicznym.

¹⁷ W tym również wynagrodzenia członków organów (KKN/KRD/KSD) wykonujących czynności na rzecz organu oraz członków KRBR/KKN/KKR/KRD/KSD uczestniczących w posiedzeniach Komisji ds. etyki, Komisji ds. ewidencji, Komisji ds. standaryzacji usług świadczonych przez biegłych rewidentów.

¹⁸ W tym również koszty delegacji członków KRBR/KKN/KKR/KRD/KSD w związku z posiedzeniami Komisji ds. etyki, Komisji ds. ewidencji, Komisji ds. standaryzacji usług świadczonych przez biegłych rewidentów.

¹⁹ W tym również pozostałe koszty organów (KKN/KKR/KRD/KSD) oraz Komisji ds. etyki, Komisji ds. ewidencji, Komisji ds. standaryzacji usług świadczonych przez biegłych rewidentów np. koszt ekspertów.

Dochody w 2018 r. (w zł)	
Oplaty z tytułu nadzoru ²⁰	9 452 229
Oplaty za wpis na listę firm audytorskich	78 000
Oplaty za wpis do rejestru biegłych rewidentów	38 800
Wpływy z tytułu kar pieniężnych nałożonych na firmy audytorskie i biegłych rewidentów	267 724
Suma dochodów	9 836 753

Źródło: opracowanie własne Biura KNA w oparciu o dane uzyskane z PIBR.

---

²⁰ Opłata została zaokrąglona w dół do pełnych zł.

8.3. Informacje o zasobach osobowych - tabele

Biuro Komisji Nadzoru Audytowego

Zatrudnienie na dzień 31 grudnia w 2018 r.	
kadra kierownicza	4
kontrolerzy	6
prawnicy	2
inni pracownicy	16
Suma	28

Źródło: opracowanie własne Biura KNA.

Biuro Polskiej Izby Biegłych Rewidentów

Zatrudnienie na dzień 31 grudnia w 2018 r.	
kadra kierownicza	6
Kontrolerzy etatowi ²¹	1
prawnicy	3
inni pracownicy	26
Suma	36

Źródło: opracowanie własne Biura KNA w oparciu o dane uzyskane z PIBR.

---

²¹ Ponadto PIBR współpracowała z 71 kontrolerami nieetatowymi.

Postępowania wobec biegłych rewidentów przeprowadzających badania sprawozdań finansowych JZP prowadzone przez KRD oraz KNA.

8.4. Postępowania dyscyplinarne wobec biegłych rewidentów - tabele

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sprawy KRD przechodzące z lat poprzednich - przed 2018 r.	40 (w tym 31 spraw związanych ze zmianami wprowadzonymi do treści raportów)	18	58	3	25	28	14	16
Sprawy przechodzące z lat poprzednich oraz wszczęte przez KNA w 2018 r.	-	22	22	2	-	2	6	14
	Liczba postępowań prowadzonych wobec biegłych rewidentów, przeprowadzających badania sprawozdań finansowych jzp, na podstawie wniosków skierowanych do KRD przez KKN, w tym związanych ze zmianami wprowadzonymi do treści raportów przez KNA.	Liczba postępowań prowadzonych wobec biegłych rewidentów przeprowadzających badania sprawozdań finansowych jzp, w związku ze skierowaniem wnioskiem przez KNA oraz inny podmiot.	Razem liczba spraw które prowadzi KRD, KNA (suma z kolumn nr 2 i 3)	Liczba spraw zakończonych przez KRD, KNA odmową wszczęcia postępowania	Liczba spraw zakończonych przez KRD, KNA umorzeniem dochodzenia	Razem liczba spraw zakończonych przez KRD, KNA (suma kolumn 5 i 6)	Liczba spraw skierowanych do KSD, Sądu Okręgowego	Sprawy w toku na dzień 31.12.2018

Postępowania wobec biegłych rewidentów wykonujących czynności rewizji finansowej inne niż badania sprawozdań finansowych
JZP prowadzone przez KR D oraz KSD.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Liczba postępowań prowadzonych wobec biegłych rewidentów, wykonujących czynności rewizji finansowej inne niż badania sprawozdań finansowych jednostek zainteresowania publicznego, na podstawie wniosków skierowanych do KR D przez KKN, KRBR, KNA	Liczba postępowań prowadzonych wobec biegłych rewidentów wykonujących czynności rewizji finansowej inne niż badania sprawozdań finansowych jednostek zainteresowania publicznego, w związku ze skierowanym zawiadomieniem przez inny podmiot	Razem liczba spraw które prowadził KR D (suma 2 i 3)	Liczba spraw zakończonych przez KR D odmową wszczęcia postępowania	Liczba spraw zakończonych przez KR D umorzeniem dochodzenia ^a	Razem liczba spraw zakończonych przez KR D (suma kolumn 5 i 6)	Liczba spraw skierowanych do Sądu Dyscyplinarnego	Sprawy w toku na dzień 31.12.2018
Sprawy przechodzące z lat poprzednich - przed 2018 r.	64	8	72	-	20	20	37	15
Sprawy wszczęte przez KR D w 2018 r.	5	12	17	4	-	4	-	13

Stan spraw na 31 grudnia 2018 r. (za okres 2018 r.) prowadzonych postępowań dyscyplinarnych wobec biegłych rewidentów niebadających JZP-podział ze względu na wnioskodawcę.

Lp.	Wnioskodawca	Sprawy dotyczące biegłych rewidentów, wykonujących czynności rewizji finansowej inne niż badania sprawozdań finansowych jzp, przechodzące z latami poprzednich prowadzone przez KR D - przed 2018 r.	Sprawy dotyczące biegłych rewidentów, wykonujących czynności rewizji finansowej inne niż badania sprawozdań finansowych jzp, wszczęte i prowadzone przez KR D w 2018 r.	Razem
1	KK N	63	1	64
2	KNA	1	4	5
3	Inne podmioty (biegłi rewidentci, jednostki gospodarcze, osoby fizyczne)	8	12	20

Stan spraw na 31 grudnia 2018 r. (za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r.) prowadzonych postępowań administracyjnych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów i KNA dotyczących firm audytorskich badających JZP.

1	2	3	4	5	6	7
Rodzaj postępowania administracyjnego	Liczba wszystkich wszczętych spraw wg rodzaju postępowania administracyjnego (kol. 3+4+5+6+7)	Liczba spraw pozostałych do rozpatrzenia w I instancji (wg. stanu na dzień 31.12.2018 r.)	Sprawy zakończone w 2018 r. wydaniem decyzji ostatecznej w I instancji	Sprawy zakończone wydaniem decyzji w I instancji od których przysługuje środek odwoławczy (ale odwołanie nie zostało jeszcze wniesione)	Sprawy zakończone wydaniem decyzji I instancji, od której wniesiony został środek odwoławczy (wg. stanu na dzień 31.12.2018 r.)	Sprawy zakończone wydaniem decyzji w 2018 r. w ramach II instancji przez KNA w związku z wniesionym odwołaniem
Postępowania administracyjne pokontrolne w 2018 r. wg poprzednio obowiązującej ustawy ⁴	1	0	0	0	0	1
Postępowania administracyjne pokontrolne w 2018 r. wg obecnie obowiązującej ustawy ⁴	1	0	1	0	0	0
Postępowania administracyjne pozostałe w 2018 r. wg poprzednio obowiązującej ustawy ⁴	0	0	0	0	0	0
Postępowania administracyjne pozostałe w 2018 r. wg obecnie obowiązującej ustawy ⁴	46	14	24	8	0	0
Postępowanie administracyjne pokontrolne z poprzednich lat (przed 2018 r.) ⁴	27	5	17	0	2	3
Postępowania administracyjne pozostałe z poprzednich lat (przed 2018 r.) ⁴	0	0	0	0	0	0
Inne:	0	0	0	0	0	0
Razem	75	19	42	8	2	4

⁴ poprzednia ustawa o biegłych rewidentach

⁴ ustawa o biegłych rewidentach

⁴ W przypadku pozycji dotyczących postępowań z poprzednich lat uwzględniono sprawy, które zostały wszczęte przed 2018 r. i zostały zakończone w 2018 r. lub zostały wszczęte przed 2018 r. i nie zostały zakończone wg. stanu na koniec grudnia 2018 r.

Stan spraw na 31 grudnia 2018 r. (za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r.) prowadzonych postępowań administracyjnych przez KRBR i KNA dotyczących firm audytorskich badających JZP na podstawie ustawy o biegłych rewidentach.

Liczba wydanych decyzji (uchwał) ze względu na rodzaj decyzji i sankcji administracyjnej, co do której postępowanie było prowadzone										
Rodzaj decyzji	Kara upomnienia	Kara pieniężna	Zakaz przeprowadzania badań	Zakaz wykonywania czynności rewizji finansowej	Zakaz świadczenia usług objętych standardami wykonywania zawodu	Zakaz pełnienia funkcji	Skreślenie z listy	Podanie informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach i nałożonych karach do publicznej wiadomości	Liczba wydanych wszystkich decyzji według nałożonej sankcji	
Decyzje o nałożeniu kary administracyjnej w I instancji	9	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Inne:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	9	0	0	0	0	0	0	0	0	9

Stan spraw na 31 grudnia 2018 r. (za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r.) prowadzonych postępowań administracyjnych przez KRBR i KNA dotyczących firm audytorskich badających JZP na podstawie *poprzedniej ustawy o biegłych rewidentach*.

Liczba decyzji (uchwał) ze względu na rodzaj decyzji i sankcji administracyjnej, co do której postępowanie było prowadzone		Liczba wydanych wszystkich decyzji według nalożonej sankcji (suma pozycji dot. kar)			
Rodzaj decyzji	Kara pieniężna	Kara zakazu wykonywania czynności rewizji finansowej	Kara skreślenia z listy	Podanie informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach i nalożonych karach do publicznej wiadomości (środek dodatkowy do kary)	
Decyzje/uchwały o nalożeniu kary administracyjnej w I instancji	12	0	0	0	12
Decyzje/uchwały o odmowie nalożenia kary w I instancji	4	0	0	0	4
Decyzje/uchwały w sprawie umorzenia postępowania administracyjnego w I instancji	3	0	0	0	3
Utrzymanie decyzji/uchwały w mocy w II instancji	1	0	0	0	1
Uchylenie decyzji/uchwały w całości lub w części i orzeczenie co do istoty	3	0	0	0	3
Uchylenie decyzji/uchwały w całości lub w części i umorzenie postępowania w I instancji w całości lub części	0	0	0	0	0
Uchylenie decyzji/uchwały I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia	0	0	0	0	0
Inne:	0	0	0	0	0
Razem	23	0	0	0	23

Stan spraw na 31 grudnia 2018 r. (za okres od 1 stycznia 2018 r.) prowadzonych postępowań administracyjnych przez KRBR i KNA dotyczących firm audytorskich nie badających JZP.

1	2	3	4	5	6	7
Rodzaj postępowania administracyjnego	Liczba wszystkich wszczętych spraw wg rodzaju postępowania administracyjnego (kol. 3+4+5+6+7)	Liczba spraw pozostających do rozpatrzenia w I instancji (wg. stanu na dzień 31.12.2018 r.)	Sprawy zakończone w 2018 r. wydaniem decyzji ostatecznej w I instancji	Sprawy zakończone wydaniem decyzji w I instancji od których przysługuje środek odwoławczy (ale odwołanie nie zostało jeszcze wniesione)	Sprawy zakończone wydaniem decyzji I instancji, od której wniesiony został środek odwoławczy (wg. stanu na dzień 31.12.2018 r.)	Sprawy zakończone wydaniem w 2018 r. decyzji II instancji lub postanowienia przez KNA, od której wniesiony został środek odwoławczy
Postępowania administracyjne pokontrolne w 2018 r. wg poprzednio obowiązującej ustawy [§]	4	0	0	0	0	4
Postępowania administracyjne pokontrolne w 2018 r. wg obecnie obowiązującej ustawy ^{§§}	19	19	0	0	0	0
Postępowania administracyjne pozostałe w 2018 r. wg poprzednio obowiązującej ustawy [§]	0	0	0	0	0	0
Postępowania administracyjne pozostałe w 2018 r. wg obecnie obowiązującej ustawy ^{§§}	164	31	125	8	0	0
Postępowanie administracyjne pokontrolne z poprzednich lat (przed 2018 r.) ^{§§§}	30	13	8	3	0	6
Postępowania administracyjne pozostałe z poprzednich lat (przed 2018 r.) ^{§§§§}	15	0	15	0	0	0
linne:	1	0	0	0	0	1
Razem	233	63	148	11	0	11

[§] poprzednia ustawa o biegłych rewidentach

^{§§} ustawa o biegłych rewidentach

^{§§§} W przypadku pozycji dotyczących postępowań z poprzednich lat uwzględnione zostały sprawy, które zostały wszczęte przed 2018 r. i zostały zakończone w 2018 r. lub zostały wszczęte przed 2018 r. i nie zostały zakończone wg. stanu na koniec grudnia 2018 r.

Stan spraw na 31 grudnia 2018 r. (za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r.) prowadzonych postępowań administracyjnych przez KRBR dotyczących firm audytorskich nie badających JZP na podstawie ustawy o biegłych rewidentach.

Liczba wydanych decyzji (uchwał) ze względu na rodzaj decyzji i sankcji administracyjnej, co do której postępowanie było prowadzone									
Rodzaj decyzji	kara upomnienia	kara pieniężna	Zakaz przeprowadzania badań	Zakaz wykonywania czynności rewizji finansowej	Zakaz świadczenia usług objętych standardami wykonywania zawodu	Zakaz pełnienia funkcji	Skreślenie z listy	Podanie informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach i nakazonych karach do publicznej wiadomości	Liczba wydanych wszystkich decyzji według nałożonej sankcji
Decyzje/uchwały o nałożeniu kary administracyjnej w I instancji	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Inne:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	0	0	0	0	0	0	1	0	1

Stan spraw na 31 grudnia 2018 r. (za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r.) prowadzonych postępowań administracyjnych przez KRBR i KNA dotyczących firm audytorskich nie badających JZP na podstawie *poprzedniej ustawy o biegłych rewidentach*.

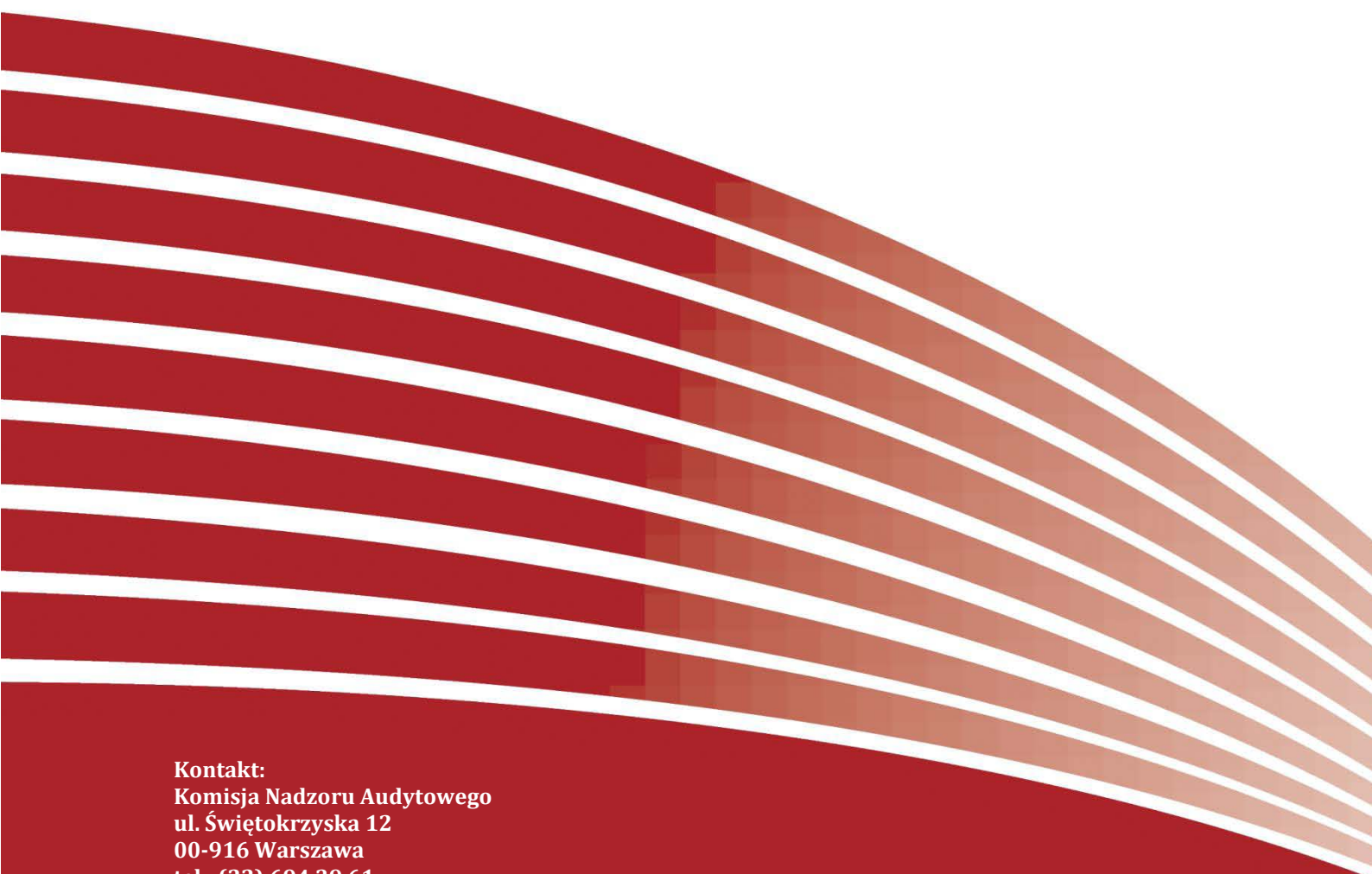
Liczba decyzji (uchwał) ze względu na rodzaj decyzji i sankcji administracyjnej, co do której postępowanie było prowadzone					Liczba wydanych wszystkich decyzji według nalożonej sankcji (suma pozycji dot. kar)
Rodzaj decyzji	Kara pieniężna	Kara zakazu wykonywania czynności rewizji finansowej	Kara skreślenia z listy	Podanie informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach i nalożonych karach do publicznej wiadomości (środek dodatkowy do kary)	
Decyzje/uchwały o nałożeniu kary administracyjnej w I instancji	9	0	0	0	9
Decyzje/uchwały o odmowie nałożenia kary w I instancji	2	0	0	0	2
Decyzje/uchwały w sprawie umorzenia postępowania administracyjnego w I instancji	0	0	0	0	0
Utrzymanie decyzji/uchwały w mocy w II instancji	1	0	1	0	2
Uchylenie decyzji/uchwały w całości lub w części i orzeczenie co do istoty	5	0	0	0	5
Uchylenie decyzji/uchwały w całości lub w części i umorzenie postępowania w I instancji w całości lub części	1	0	1	0	2
Uchylenie decyzji/uchwały I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia	1	0	0	0	1
Inne (postanowienie o uchybieniu terminu do wniesienia odwołania):	0	0	1	0	1
Razem	19	0	3	0	22

8.7. Lista uchwał, komunikatów oraz informacji publikowanych na stronie KNA

1	Informacja ws. przekazywania przez firmy audytorskie informacji niezbędnych do zaplanowania i przeprowadzenia kontroli
2	Informacja o działaniach KNA w obszarze krajowych standardów wykonywania zawodu, krajowych standardów kontroli jakości oraz zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów
3	Informacja w sprawie realizacji obowiązków dotyczących wnoszenia w 2018 r. opłat z tytułu nadzoru do budżetu państwa
4	Informacja o działaniach KNA w zakresie czynności rewizji finansowej wykonanych na rzecz GetBack S.A. w restrukturyzacji
5	Informacja ws. przygotowania oraz udostępniania informacji i dokumentów na potrzeby kontroli prowadzonych w firmach audytorskich
6	Komunikat KNA dotyczący przyjmowania przez KRBR krajowych standardów wykonywania zawodu w brzmieniu obowiązujących międzynarodowych standardów
7	Komunikat KNA dotyczący realizacji obowiązku publikowania przez firmy audytorskie sprawozdania z przejrzystości oraz obowiązku informowania o zamieszczeniu sprawozdania na stronie internetowej
8	Komunikat KNA dotyczący realizacji obowiązku art. 138 <i>ustawy o biegłych rewidentach</i>
9	Uchwała KNA w sprawie przedstawienia zastrzeżeń do uchwały nr 2470/45/2018 KRBR z dnia 28 sierpnia 2018 roku w sprawie krajowych standardów badania
10	Komunikat KNA w sprawie przekazywania rocznych sprawozdań przez nadzorowane firmy audytorskie oraz jednostki audytorskie pochodzące z państw trzecich

Kontakt:
Komisja Nadzoru Audytowego
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa
tel.: (22) 694 39 61
fax: (22) 694 32 60
e-mail: biuro.kna@mf.gov.pl
strona internetowa: www.kna.gov.pl